

ఆంధ్ర వార్త

VOL. 3. చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ జనవరి నెల 6 వ తేది శనివారము
 సంపుటము. 3. స శ నా మ స ం వ త్స ర పు వ్య మా స శు ధ్ధ శ్ర యోదశి ౧౩. No. 233
 కంఠిక ౨౩౩

ఉమ్మడి-రామయ్య శెట్టి,
 గురుసామి శెట్టి కింపెని, మరాపు వర్తకులు.
 25, చై నాటజారురోడ్డు, మద్రాసు.
 తిండివిలాసము: "ఉమ్మడియార్" మద్రాసు.

ఈ పటములో కనుపరచినట్టి అనేక విధములైన గాజులునన్నుక ముగానవరముబంగారుతోతయారు చేయబడి యున్నవి. వలయువారు మాకు వాసిన గాజులకములున్న అందులకు చూచుకొని వివరముల క్యాటలాగుల పంపబడును.

ఇంకా మావద్ద బంగారు గుల్ల నోడాలు, గెట్టివోడాలు, గెట్టిశిలు ఉంగరములు, రాళ్ల పుంగరములు డాలర్లు, గడియారపు గొలుసులు, కాసుల పేర్లు, వెండిగలు అనేక విధములైన వెండిసాత్ర సామానము హాజరన యున్నవి. వాణ్యమైన గలుపుచియ్యబడును. 598

శ్రేష్ఠమైన నవరత్నములు.
 శ్రేష్ఠమైన నవరత్నములను సరసముగా కొనుటకు సరియైన చోటు ఇదియే. (681)
 పెర్లగాఫ్ ఆడను } పురుషోత్తమదాస్ హరిలాల్,
 "OPAL" } 86 నై నప్ప వాడుకబీడి,
 టవల్ } సామాకారుపేట, మద్రాసు.

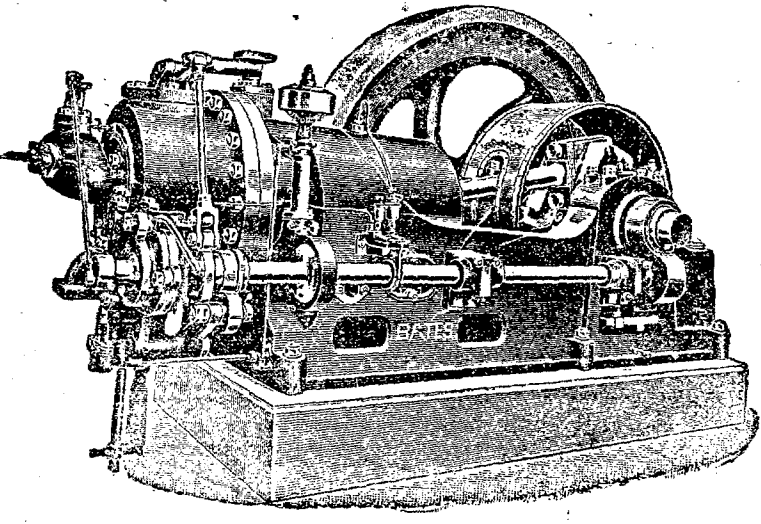
షణ్ముగము సస్యము.
 ప్రపంచమునందు 70 సంవత్సరములుగా ప్రసిద్ధి చెందినది. 12 తులములు 8 అంజాలు 24 తులములు 1 రూ. పోస్ట్ ఫ్రీ సహా. ఆర్. కే. గారి సువాసననస్యము కి బుద్ధు ఆ. 12 (682) పోస్ట్ ఫ్రీ సహా సెం 140 మద్రాసు.

సేపాళ నేకపు కస్తూరి, మంచిది తులము 1-కి ...	80.0-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2.0-0
గోరోజము, మంచిది " ...	7.0-0
పచ్చకరూపరం " ...	2.0-0
అదిపచ్చికానా లేక జున్ను " ...	3.8-0

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి, లండన్ మద్రాస్.

Now Ready! In Big Types!! For Delivery!!
The Bronze Statue, or THE VIRGIN'S KISS.
 By G. W. M. Reynolds.
 In 4 Vols. (For 2 post free.)
 The characters in this novel are of interesting attractive and instructive nature. As a Mighty warrior, Timely savor of the weak, Good counsel, True friend, Charming and Truthful lover, &c., Sir Ernest De Colmar is foremost among the several heroes introduced in the novels by the author who is unrivalled in the formation of his plots which are invariably of heart-thrilling nature. The description of the tribunal of the Bronze Statue, the character of the Baron of Altendorf, the feminine characters such as Satanais, Emilia, Angela, and Gloria which are of different varieties will completely enircle the mind of the readers and expose several excellent morals. 1 to IV Vols ready for despatch.
 A perusal of the novel will, we are sure, convince the truth of the above allegations.
 Price: - Per Vol. As. 12, Per Set. Rs. 2: Post Free.
The Superior Watch Co.,
 G, Venkatesa Maistry Street, A) Madras, T.

బేటుగోల్డు మెడల్ శెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

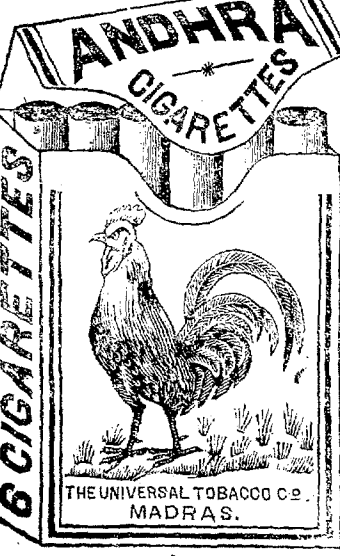
ఈక్రాంత టయిపు ఇంజనులు యెటుంటి చిక్కినయిన క్రూడ్ ఆయిల్తో నయినను సుమారు ఒకమాసము వేరయి జరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఇప్పుడయ్యే ఆయిల్ నగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసికొనుచు వాటికంటె వేయిరెట్లు తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 55 గుర్రముల పకరువరకు వీటియొక్క స్పేరు సామానము సహాయ పుడును స్టామల్ సిద్ధముగా నుండును.

109-141 డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మద్రాసు.
 (బ్రాంచిలు: బెజవాడ, రాజమండ్రి)

ఇతరులను విడువవద్దు.
 (౧)
 మీకు లేకుండ వాళ్లు మంచిని నైకొనుదురు.
 ఈ గొప్ప అన్యుయల్ సేలులో మమ్ము ఒక తూరినచ్చి చూడండి. అది డిసెంబర్ 4 - వ తేది మొదలుకొని ఒక నెలవరకే నడుచును. మీరు ఇదివరకు ఇటువంటి బేరముచేసి యుండరు. పత్తి, పట్టు, కంబళ్లు, లినెన్ ఇంక అనేక రకములలోను, ఆడ వాండ్రకును బిడ్డలకును శుభవాంక్షకు ఇంగ్లీషు రకములలోను మనదేశపు రకములలోను గలవి అన్యుబ్రహ్మ.

(630)
 ఎల్. దయారామ్ అండుకో,
 181 చై నాటజారు రోడ్, మద్రాస్.

ఆంధ్ర రాష్ట్రముకొరకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడిన "ఆంధ్ర శిగరెట్లు"
 615 (కోడిపుంజు మార్కు గలవి)

ఈ శిగరెట్లు ఆంధ్రరాష్ట్రమున వెండి మేలైన పొగాకుచే ఆంధ్రులగు మారలన తయారుచేయబడి, అనేకులచే మెచ్చుకొనబడినవి; కాన వీనిని ఆంధ్ర గొట్టియలకు మీరందరు అభిమానించి, ఉపయోగపరచి గౌరవముల నరసి, మీ స్నేహితులకును పరిచితులకును బెల్ల ప్రార్థితులు. ఈ క్రింది ఆద్రెస్సుకు వ్రాసిన విషయములు తెలియచును.

ఆంధ్రరాష్ట్రమున ప్రతి ముఖ్యపట్టణమునందును ఏజంట్లు కావలెను.
 యూనివర్సల్ టుబాకో కంపెని,
 6, జనరల్ ఫీటర్సరోడ్, మాంటురోడ్ పోస్టు, మద్రాసు.

అమృతాంజనము
 అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
 చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0.6-0

తలనొప్పుల మాన్పును.
 వాయువుపోట్ల పోనొప్పును.
 పార్శ్వపు నొప్పుల బారదోలును.
 సువాసనగలిగి యుండును.
 ప్రతియింటి మండదగినది.
 వసమూలికలచే హిందూ దేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు.
 అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి లండన్ మద్రాస్.

TOJANA AIR FOOD.
టోజానా. (కేశాహారము)

593

శ్రీ. లను వెండ్రుకలు, విలకల భూషణములకన్నను విలకల వెండ్రుకలుకంటె గాన, పొడవుగను నుండుట ప్రస్తుత
 నరుదుగనున్నది. ఇవి రాజీపోవుటకు అనేక కారణములుగలవు గాన శరీరస్థిమైన ఈ టోజానాను ప్రతి
 దినము నగుముగొనినయెడల తెల్లని వెండ్రుకలు నలువై మిక్కిలి తెరిగి రమణీయముగా నుండును. వెండ్రు
 కల యభివృద్ధిక కారణమైన క్రమము తుదిచేసి వెండ్రుకలు రాజీపోవుట నాపును. చుండలను మానును.
 బట్టలకు వెండ్రుకలను అతి స్వల్పముగా వట్టిండును. ఈ టోజానా అనేక లక్షణములను ఇంగ్లీషువారు
 మొదట కనుగొని ఇప్పుడు ప్రజలకు సాహాయ్యము చేయుచున్నారు. పురుగులను జంపి కుళ్ళను పుష్టి
 చేయును. వెండ్రుకలు పగులుట మొదలగునవి మిక్కిలి స్వల్పకాలములో తృప్తిగా కురుచు కలుదు. కీరిట
 మను బోలు పోకపుంజను శిశువని విచారపడకకర్తలేదు. ఏ మానవులుగాని యావనదశలో వృద్ధత్వము
 పొందకకర్తలేదు. ఈ కిగవకులన్ని టోజానాను పయోగించి తమ యౌవనమున కాసాడుకొందురుగాక.
 ఇందులో క్రొవ్వకులయొడలేదు. ఏ కెమిక్సల్స్ వైనను పరిశోధించుకొనవచ్చును. డెంభము: కై లేనిపోని
 విషయములను ప్రకటించు వైలములనుకొని మోసపోకుడు. ఇది ఇంగ్లాండులో చేయితిగులకయే తియ్యగ కలుగదనది తలనొప్పి
 చె నలకు కారణములను పోగొట్టును. శ్రీ. పురుషులకు ప్రాణరక్షామైన వెండ్రుకలకు ఈ టోజానాకుమించినది వేటొ
 కటి దేమియునులేదని నొక్కి చెప్పగలము. అనేకములైన గొంగుతో పుత్రము లందెవి. సరీక్షించిచూచిని తెలిగూను. వేల
 కొలది క్రొవ్వము. మా నందున మేము మిక్కిలి కొనియాడుట ప్రశస్తముగాదని యంతటితో నిశ్చయించివారము. ఇది కెండు
 విధములగు నుంచునను. పురుగులకు ఒకటి శ్రీ. లకు కేశానికి ఏ కెమిక్సల్స్ దగ్గర నైనా సరే ఈ దిగువ చాలకు వోకును.
 ఖరీదు: 6 బొట్టులు సీసా బట్టుకునే యానితో 600 గా. 1.12-0. 10 బొట్టులు చట్టుకొనే యానితో 2.12-0
 డబ్బము ముత్తముగ తీసికొన వానికి చేతపాలు. కే. ను క్షేత్రంక కంపెనీ, కి. వి. కె. డ్, 19, కేకంగు లైన్ లీడ్, నువ్రాన్.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐనోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసరిల్లా

శ్రీ. లను క్రొవ్వములకు జనించుబాధ్యములకు కీరిటనుకంటె మును. కురుపులను, మచ్చలను గండములను
 తుండ్లను, ప్రాంతిపోవులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్రొవ్వ ప్రకారిణి (28)

వనోపధిసారసరిల్లా గుణ మిన్యుట నిస్సంశయము, సహజమైనను చుట్టవచ్చినను అన్ని విధములైన బోషములను
 పోగొట్టును. శరీరమునందలి బాధరహితమగును, మలబద్ధమును కాకసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి క్రొవ్వమును
 తుండ్లనును. శరీరాలోగ్గమును గలుగ జేయును. 16 శోబులకర మండుటకు 4 బొట్టులు బుడ్డిలలో అమృతమును.

ప్రాప్తిగారు:— పి. డి. సావంత్. 144 ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
 Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి గామలింగారెడ్డి గారిచే
 ప్రాధానమైనది. వేల 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఏకభాషావిప్రళంబు

ఇది వేన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.
 వేల 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబు శెట్టి వీధి, నుదరాసు.

పాఠ్యపు పేంకటాచల

వండితులచారి సిద్ధాంతములు.

లోకానుయయార కస్తూరిమాత్రల నిష్పత్తినను
 పరికింపుడు.

ప్రతివత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయింపఁ
 బడుచున్నది.

ఇంగ్లీషువారుమాత్రమే గాక; బర్మా, సింగా
 ముఖి, ఫ్రీజ్, గోవా, ఫీజి, తెలెడ్, హవాఫ్రీకా, మున్నగు
 ప్రదేశములవారుకూడ సీసాద్ధావళియును, ఈ పయోగించు
 చున్నారు.

మహాభాగము “ఒకేయొక లోకానుయయార” కస్తూరి
 ముగ్ధుని సీసా గిరియందు నున్నయెడల, మాటికి, వైద్యులను
 యయ్య, నిరీక్షించి, మొదలెట్టెకొనుట, పట్టిపోవును

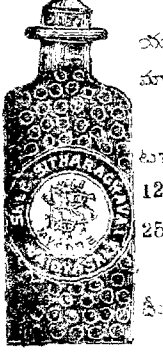
శీతలము, శీతవాతము, అజీర్ణము, సార్వత్రిక వాతము;
 జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధము, దగ్ధ, శిశుమనోషి, పీల
 హీనత, అనారోగ్యము, చెడ్డనెట్టియెడల గలుగు వికారము,
 చిన్నశిశువుల గలుగు జ్వరము, దగ్ధ, వాయువు, చురియు
 ననేకరోగములును, ఈ సిద్ధాంతపు సీసాచే నాశ్వర్యముగా
 పోయి నుండును గలుగును.

రీత్యలైన యావ్యాపారములకు, ప్రతి సీసాచుండును
 ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుసాగ్యతము, ప్రతిసీసాతో గూడి
 యుండును. 260 మాత్రలున్న సీసా 4 అణాలు
 మాత్రమే.

- 6 సీసాల శాకసారి తెల్లించిగొనిన 1-8-0
- 12. సీసాలాకసారి కొనిన 2-12-0
- 25. సీసా లాకసారి కొనిన 5-0-0

నగుస్త్రోగములకు మావద్ద ఆయుర్వే
 దీయ సిద్ధాంతమును దొరుకును.

విలాసము:—శ్రీ సీతారామన వైద్యశాల, మైసూరు.

కల్యాణి - ప్రతితుండు

ఇది షేక్స్పియర్ రచన ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము ననుసరించి
 తేలు తెలుగున శ్రీలకును వాలుగకును తెలియజేయు రచింపఁ
 బడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చతుర్జ్ఞములు, మన
 తెలుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిలో నిది
 మొదటిది. దీని శోధాసంవిధానమును పాత్ర చతుర్జ్ఞమును
 గమనము అమృతములు. కల్యాణి అ. 1. ప్రతితుండు

ధైర్యకవచము

మహాభాగముల ౪౦ పాదము గుణములతో వైద్యులు
 ప్రధానము. వైద్యులకంటె అపరలమందు మున్ను చలింప
 వండుట. మనజుండు భరింపదగిన యన్ని కవచములను అత్త
 శక్తియులచే భేదింపదగినవి. ఈ ధైర్య మనెడి కవచమో
 కుత్తర శక్తియులకు అభేద్యము. ఈ వైద్యమును ప్రతిపాది
 యుటకై “అక్షరశ్రీభిష్మక్ గాంగేయతో అన్యశ్రిత మహా
 యుధ:” అనెడి జీవోద్బుద్ధియైన భిష్మకయుక్తి చుర్రయి
 యిది ముఖ్యతైలని తెలిపియున్నది. వేల 6 అణాలు.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,
 ఆనందముద్రాల గుమ్మ, మద్రాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము
 లలో నిదిముకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టిందో? కులభేదము లేల
 కలిగి? అచారవ్యవహారము లెట్లుటమా? ఈ మొదలగు
 విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియు
 న్నువి. గొప్పవా రీగ్రంథమువై మంచియభిప్రాయము నిచ్చి
 యున్నారు. కైతిమిగుల సులభము. 400 పుటలు వేల 4-0-0.
 ఆత్మకైత్రు ప్రతి 5-0-0 కర్పణు చేయి.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, మృదుగుభురము, భావగర్భితము. 2000
 పద్యములుగలవు. మంచికాగితములవై ఆమృత, కాలికోతైండు
 ధర రు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు చేయి.

జనమంచి కేపాద్రిశర్మ,
 తెలుగు పండితుడు. మునిసిపల్ ప్రెస్, మద్రాసు, కడప.

భాసింకోట ఎస్టేటు.

వ్యవసాయదారుల యిబ్బందులు.
 భాసింకోట ఎస్టేటులో ముఖ్యముగ మెలుపాకముకా
 భూములు సావకంఠమై పండవలసిన వై నను అతివృష్టి చేత
 నో అనావృష్టి చేతనో చాల సంవత్సరములనుండి పంటనష్టము
 కలుగుచున్నది. రైతులు అమాయకులు. ఎంతకష్టపడి మైనను
 భూమిశిస్తులు చెల్లించుచున్నారు. మూలజంపబాపశుభూము
 లు సమూలము పంటనష్టమై పోవుచున్నది. గోకివాళ కట్టు
 కట్టి నష్టపడినందు మెలుపాక గ్రామం దక్షిణాభివృద్ధియును
 నుడకపాలెం పట్టపుభూ సులును పట్టుల జంప భూముల
 నష్టమునకంటె నష్టమునే పొందుచున్నది. ఇది జగ్గం
 కలం కట్టించక పోవుటవలన కలిగిననష్టము. ఈ భూములకు
 మెలుపాక రాచ్చెరువునీటి ఆధారము. ఈచెరువు మరమ్మతు
 లేక పూర్తిగ నిబ్బవేసికొనిపోయినది. ఇందులోకి రావలసిన
 నీరు ఇరిగేషన్ముల మీదుగ ప్రసరించి నష్టము కలిగించు
 చున్నది. ఈచెరువుకింద భూములకు ఎంగిమాత్రము నీటినియ
 చాయము ప్రస్తుతము కలుగుటలేదు. ఈసంవత్సరము యావ
 గిరిపాలెపు జనులు నాలుగైదుకోజులు ఇష్ట పడిచి తమబీద
 సంసారముల గంపలలో ఇముక్కికొని యేటికట్టిన ఆహార
 నిద్రలులేక అకచేతిలో ప్రాణములు ఇనకొని కాలము గడ
 పిరి. ఈయిబ్బందు లిట్లుండగ వీనికి పరిహారము ఏమియు జరగ
 లేదు సరేగదా పాలములకు సస్యములకే గాక
 గణపత్తి మెలుపాక గ్రామములకే మహాపాము సులభ
 ముగ సంధించుటకు వీలగునట్లు మూడువిధానగట్ట మాడ
 కారణాదినోకి వచ్చునట్లు యెస్టేటు అధికార్లు యేర్పాటు
 చేయించినారు. ప్రజలు ఎన్నివిధముల మొరటైకొనుచు
 న్ను అరణ్యగోదా మగుచున్నది. ఈయేటి వంపులు తీయిం
 చక పోయినను మూడువిధానగట్ట దీనిలోనికి పడకుండగాని
 లేక యేటినుంచి నరసాపురం కట్టుద్వార వెళ్లవలసిన నీటిని
 పూర్తిగ భారాళముగ పోవునట్లు యేర్పాటు చేయించక
 పోయినను జంగము కలము కట్టించి రాతిచెరువు మరమ్మతు
 చేయించక పోయినను యెస్టేటుకు ముందు విశేషనష్ట
 మును ప్రజలకు పలుకప్రములును తప్పవు. దయామయులగు
 జమీందారువారు తమ అమాయకపు బిడ్డలవంటి రైతుల
 యిబ్బందులు తొలగింపజేసి తమ యెస్టేటును బాగుగ కాపాడి
 పరిపాలించవలసి యున్నారు. ప్రతి సం॥ రము కొంతకొంత
 మరమ్మతు చేయించినట్లును చేయించనట్లును చేయించి రైతులు
 కన్నకుడిచి కాలము గడపుచు విశేషనష్టము
 కలుగునట్లును బోలెడుసామ్య పోముటకంటె వెంటనే
 అనుభవమును సాగుభ్యయునుగల ఇంజనీరింగు శాఖాధికారి
 నొకరిని యేర్పించి ఆయన తనిఖీ క్రింద పనులు క్రమముగ
 చేయించిన ప్రభువకును ప్రజలకును పోఖ్యము బాధయు నిస్సం
 దేహముగ కలుగును. అట్లు జరుగనిచో చాల నష్టములకును
 కష్టములకును పోవుచున్నది తోచుచున్నది. — బాధకుల
 మిత్రుడు.

కస్తూరి	తులం 1 కి రూ. 3	0-0-0
కుంకుమపువ్వు	తులం 1 కి	2-0-0
రసభస్మము	తులం 1 కి	0-10-0
బాలాస్మము	సీసా 1 కి	0-12-0
మండుకు నూనె	సీసా 1 కి	0-6-0

విక్రయ ఆంగ్లేయ వైద్యమును
 నేర్చుకొనవలెనని యున్నదా?

అట్లులనునచో మిగుల బ్రసిద్ధి తెలిసిన యాచెండు
 గ్రంథములను జరుపుడు.

1. ఆంగ్లేయ వైద్యచింతామణి.

(పుస్తకమునందు బాహుళ్యం తెలిసిన రెండవనూర్పు.)
 ఇందు ఆంగ్లేయ వైద్యధాన మంతయు తెలుగులో వివర
 గము తెప్పబడియున్నది.

500 పుటలు. వేల రూ 4-0-0. పోస్టేజీ 8 అణాలు.

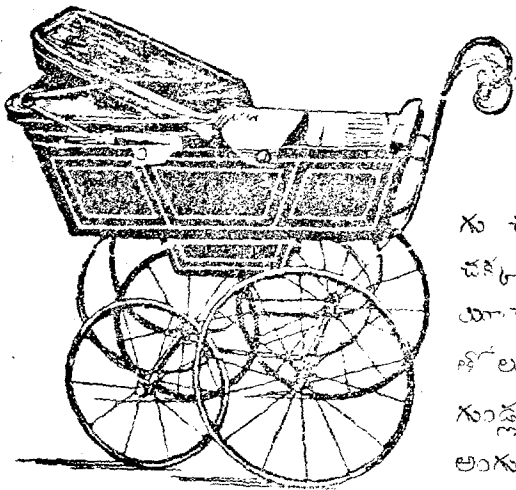
2. ఆంగ్లేయ వైద్యముల మొక్క గుణలక్షణములు.

తెలుగులో చక్కగ బోధింపబడినవి.
 300 పుటలు వేల రూ 3-0-0 పోస్టేజీ 4 అణాలు.

1917 సం॥ జనవరి అఖిలభూమి కా ఆర్థికవిప్లవో
 పోస్టుఖర్చులకు మేమే భరింతుము. ఈరెంటిలో ఏగ్రంథ
 మైనను సరియే ఉపయోగము లేదని తమకు నోచినచో
 పుస్తకమునందలి రెండుదిగములలో తమపోస్టుఖర్చులతో మాకు
 వాపసుచేసినయెడల పుస్తకమువలన తిరిగి యిచ్చెదము.

నేతు బ్రదర్సు, మచిలీపట్టణము.

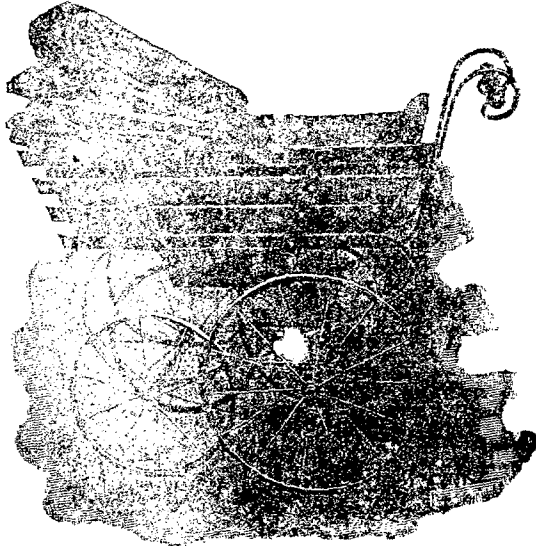
నూతన సంవత్సరమునకు చౌక యగు తొట్టిబండ్లు

లిటిల్ జెమ్.

మా లిటిల్ జెమ్ చాలకొత్తమోస్తరుది. మంచి తొట్టియు, నాలుగు చక్రములును, తొట్టిలో చక్కని దూదిదిద్దుచు, మంచి యీకారపు కప్పు అమెరికా జోలు ఇత్తడి మాంటుచు, గుండ చక్రములు 18x14 అంగుళములుగలిగినవి గలవు.

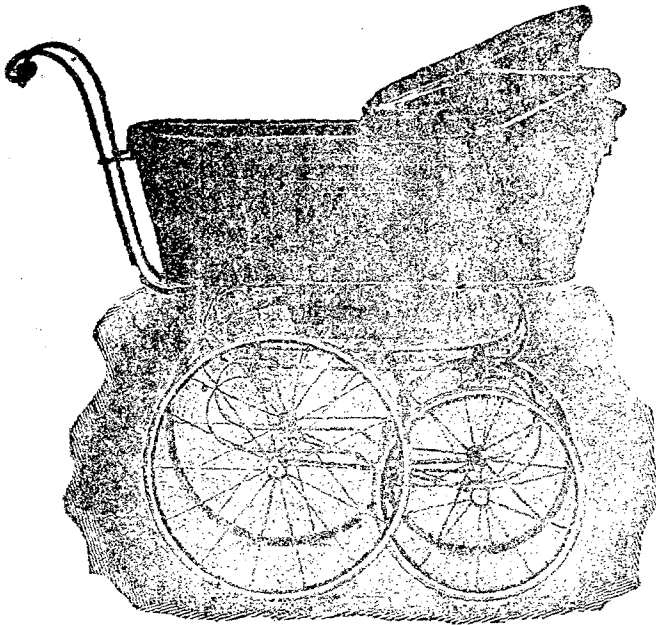
గోధుమ, ఆకుపచ్చ, నేపీ రంగులలోను గలవు. వెల రూ 45-8.

ది డేరీమ్.

ప్రతీ స్త్రీ మయినట్టియు, చౌక తొట్టియు, కొయ్య వనితనమును పటములో నున్న తీరు కప్పు. 18x14 అంగుళములు. మంచిదూది దిద్దును, రబ్బరుచక్రములు. గోధుమ, ఆకుపచ్చ, నేపీ రంగులలో

వెల రూ. 45-8.

బ్రెస్టెక్.

క్రెస్టెక్ తొట్టి చాలకొత్త ముందుదియు, అంతయు గట్టి ఇనుపచక్రము లో జరింపబడినది. దూదిదిద్దు, అమెరికా జోలు లెక్కవ్రాసు మాంటుచు, పటము లో నున్న తీరు నీటి ని కాయుపప్పును. 14x18 అంగుళముల రబ్బరుచక్రములు. ఒకరు నుంచి ఇద్దరు గాని పిల్లలు కూర్చునుటకు వీలైనది.

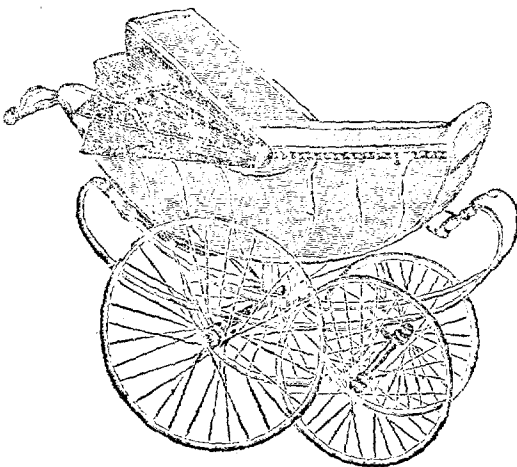
వెల రూ 45-8.

ది రికార్డు.

మాక్రొత్తమోస్తరు తొట్టిబండ్లు స విద్యుచ్ఛక్తితంత్రు లతో కట్టబడినవి దూదిదిద్దును అమెరికా జోలు వ్రాసు మాంటుచు చక్కని ఆకారపు కప్పును 18x14xట్టిఇనుప చక్రము. గోధుమ, ఆకుపచ్చ, నేపీ రంగులలో గలది.

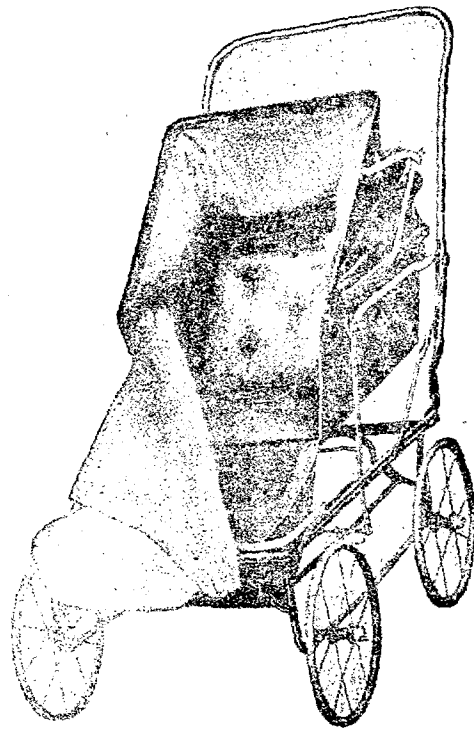
వెల రూ 45-8.

ది కార్నికెతు.

చక్కని తొట్టిదిద్దుచు, మంచిపప్పును చూచుటకు అందమైనదియు రబ్బరుచక్రముల వేసికొనుటకువీలుగలిగినదియు నీటిని చొప్పించు ని కప్పును 23x16x11 అంగుళముల చక్రములు ను నానావిధ రంగులను, పటములో నున్న తీరున నుండును.

ప్రత్యేక మూల్యము వెల రూ 79-8.

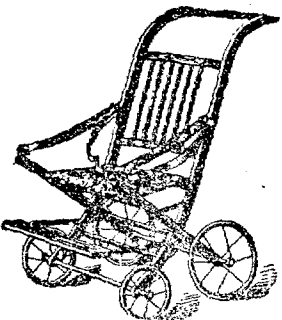

వైటవేవారి

ఇంప్రూవుడు కొలేప్పబిల్ బండి.

విభాగమునకు అభాగము చాల చురుకైనగా మూయవచ్చును. తేజవనచ్చును. దిద్దు మెత్తలు చాల ప్రత్యేకమైనవి. బాడియంతయు నల్ల ఇనెల్ వేయబడినది. 10 అంగుళముల మధ్యకొలత రబ్బరుచక్రముల చక్రములు అంతయు నవీనపు రకముగా కట్టబడినవి.

వెల రూ 49-8.

ది 'ఎంపైసు.'

ఈ మడతిబండి బజారులో చాల తక్కువఖరీదు గలది. తివాచీ ఆసనము గలది. చేతులు మంచివియును, చక్కని రంగు వేసివీయును సరిగా పటము మోస్తరుగానే యుండును.

ప్రత్యేక మూల్యము రూ 14-8.

విలాసము:— వైటవేలెయ్ డ్ లా కంపెని,

పోస్టుబాక్సు నెం 304 మద్రాసు.

సీమలో రిజిస్టరు కాబడియున్నది.

WHITEAWAY, LAIDLAW & CO. LTD.,
POST BOX 304, MADRAS.

(INCORPORATED IN ENGLAND.)

నూ అమెరికా జాబు

స్వామిలవారి వింతలు

ఒక్కో స్థానమునకు 9:— స్వేదనమునకు నందే కొందఱు హిందూ మతాధిపతులు అమెరికానుండి గురవలయు వానిమందున్నది సాక్షాత్తాన్నియ్యకొక నగరమునందలి మొక హిందూ దేవాలయమునకు పంపింపబడినది. తలనది తలంపుకొని ఆమెరికాదేశము గాఢాస్థియైచెను. క్రైస్తవభూమిలో హిందూ దేవాలయము నిర్మించుట నిషేధముగ నొక నియమము. దీనిని చూడవలయునని నేనెదలకు నచ్చినది మొదలు ఆకాశమునందలిని. పరిక్షల తొందరకలనకు, దానిని మాపువారు తేకపోవుటచేతను మొట్టకొనకు పలుకుదినది కాదు. సాక్షాత్తాన్నియ్యకొక నగరమునకు ముందు నిర్మించవలయు ప్రదేశమునకు పనివైతమున ముందు. ప్రతి పనిమిషములకు విద్యుత్సహాయము నడుపబడుచున్న కొంతదూరమున, అక్కడనుండి స్త్రీగర్భము పోవుచుండును. పోయినప్పుడు దాదాపు రెండుగంటలు పట్టును. పదియవ జాతకేత్రు. గర్భవర్తన దిగి స్త్రీగర్భమునకు దిగునపుడు సంభవంబునకు కొన్ని కనీసములు వ్యత్యవగుచుండును. తూర్పునకు పోయినను, పడమరకుపోయినను తేకలక్షణము లొక్కవిధముగనే కానవచ్చును. రంగుభేదమునకు నాకంత వివరీత మేమియు కానరాదు. చేతులలో పెట్టెలుపుచ్చుకొని కొందఱు, మేకతోళ్లు, నక్కతోళ్లు మొదలకు చుట్టుకొని కొందఱు, నిడ్డల పెట్టుకొని కొందఱు, బయ్యారపు నడకలు నడచుచు కొందఱు వివిధములైన స్త్రీల నీస్త్రియలయందు చూచెదము. మన దేశములో స్త్రీలపండుగయందు పల్లెలనుండి కచ్చుస్త్రీలు తేకపప్పు పెట్టెలు తినుచు పంజా పంజాకు విసుగులేకుండ చురుప్పులను ప్రోవీణమున పెట్టుకొనుచు అట్లే యిక్కడ స్త్రీలు మొక్కతోళ్లు పేలాలను బొక్కలు కూరుచుండును. నాటకములలోకూడ నిద్రయే పని మన యాడువాని వలెనే యిక్కడి యాడువారును తీవ్రపదార్థములను విశేషముగ పుచ్చుకొందురు. తీవ్రపప్పు పాకమునలె పాకముపట్టిన వేరు తేకపప్పు అంగళ్లలో విక్రయించెదరు. ఇది స్త్రీలకు మిక్కిలి ప్రీతికరమైన పదార్థము. అగ్రాత్రమునందుకూడ అయిదు ప్రేము పుచ్చుకొనుట మతిమొకటి. యూరినట్టి యాదానమున నొకచేతియందు పుస్తకములు చేతికొకచేతియందు అయిదుప్రేము పుచ్చుకొని, కొంచెము కొంచెము చప్పించుచు, తిరులో తాము వచ్చుకొనుచు పోవు యావతిరత్నముల దగ్గరము బహుసామాన్యము. ఈసంగతి యిందువలెను.

స్వామిలవారి దర్శనము

నేను దేవాలయమును చూడకమునుచే ఒకకోజున స్వామిజీని చూడ రిట్టినించినది. దేవాలయాధికారి నిక్కడ స్వామిజీ యనెదరు. ఒకకోజున నే నొకవిద్యార్థుల సమావేశమునకు బోతిని. ఓ స్వామిజీ! ఓ స్వామిజీ! యని కొందఱు వారి కెదురుగబోయిరి. స్వామిజీ యెవ రని వాల్చినను శంకించుచుండిరి. నెట్టికొక దోరట్టపి, నూటు, బూటు, పాడిదీసిన వెండ్రుకలు, నగనిగలానుచుండిన కాలరు గలవారిచూచి స్వామిజీ యని తెలిసికొనుటెట్లు? మనస్వామిలవారు దేవాలయోద్యమము, నలువదియేండ్లందే వచ్చును. ఆయన మొగమునందు నాకేమియు లేజన్న కనుపడలేదు. చూపు మాత్రము కొంచెము పెట్టె. వానక జూడవలయు గడ్డు విరానక జూడెదరు. అప్పుడుకూడ నేను వారికి సరిగ కనుపడెను. స్వామిలవారివెంట నొక కిర్యూరాలు కూడ వచ్చిరి. ఈమె వితంతువు. కొంచెము అమావకురాలు. ఇక్కడి దేవాలయాధిపతి నీమెయింట ప్రతియాదివారము భోజనముచేసి ఆహారమును సేవకొనినది. నీవు చాల గొప్పవేదాంతిని అని ప్రోత్సహించే వచ్చెదనని యొకరు చెప్పి నాను. ఈమెకునీకురాలుకాదు. కుడకానధలో నీమె నొక స్త్రీకము చదువునది. అంతట కండ్లు ల్రిప్పిరి. చేతులు నడిపిరి. మొగము చిట్టించినది. ఏమేమో ఆడవారిపనులన్ని యుచేసి లేచి కూర్చుండి యెట్లుయిననీమె స్వామిజీ! స్వామిజీ! యని ఒక స్త్రీకము చదివినది. ఎంతయే కష్టపడి రెండు స్త్రీయలను చూచుచుచేరినది. సరిగానే చదివినది. సామెల మె యా రెండు స్త్రీకములతోడనే హిందూదేశాంతి యయినది. సంతోషమే. స్వామిలవారిని చూచితిని. ఇక వారిదేవాలయ యిచూడ జూదుటకై మొన్నయాదివారమునాడు వెళ్లితిని.

హిందూ దేవాలయము.

ఒక దేవాలయ విద్యార్థి కూడ నన్ను దేవాలయము దగ్గర కలిపికొనెను. దేవాలయ మనగ మనదేశములో దానివలెనే యుండు ననుకొంటిని. అట్లు కాదు. మేమిరువురము గుర్తుము దగ్గర నిలువబడి గంట కొట్టితిమి. ఒక్కరిమిషములో వైకుండి క్రిందినకును వెద్దకొనుచు ధరించి స్వామిజీ వచ్చెను. వచ్చి స్వగంధలనాసిరి కానిలిందుకొనెను. నన్ను మాత్రము హస్తస్పర్శమునో ప్రతాపెను. నేను ఆలింగనము కొనకు పోలేను గనుక అంతర అనుగ్రహి చెందలేదు. బోపలికిపోతిమి. గుమ్మరూరు చుండ వియమించెను. దేవాలయ లింగపురు చాలనఖ్యముగ ముచ్చటించుకొనిరి. బల్లరూద లొట్టె, పాలు, తుల్లికపండ్లు కొన్ని యుండెను. భూపాలు ఖచ్చుచేసి నేనుపోయిందుకై ఏమైనను పెట్టిన పుచ్చుకొన కలయుననియే యుంటిని. ఇంతలో ఆయనయే మిర్రేమెన తి స ం డి య ని లొట్టె, పాలు, ఇచ్చెను. స్వామిజీ మిర్రేమెనను పుచ్చుకొన రా యం టి ని. ఈ గోజు అదివా-ము. 11 గంటలకు ఉపదేశము చేయవలసి యున్నది అని చెప్పెను బోపలికిపోయి అన్నము, కూర, ఏమో తెచ్చుకొనెను. మే నందఱును తీర నానందించితిమి. స్వామిజీ మీరు భోజనము చేయుచుగా? అని యడిగితిని. అవును రెండుకోజులకిందట కూర వండినాను. అది చాల రుచ్యముగనున్నది. పోవేమిలేక తినుచున్నాను అని నాకు కూడ కొంచెము కూరపెట్టెను!

సాక్షాత్తాన్నియ్యకొక నగరమునందలి హిందూదేవాలయము దేవాలయమో, మఠమో, పాదిగిడిమో, ఏమిటో నాకు బోధపడలేదు. ఒక విగ్రహములేదు. మన దేశమునకు సంబంధించిన ఒక బొమ్మలేదు. ఒక చిత్రకళలేదు. అంతయు సామాన్యమే. గృహముమొక్క వై భాగమున మాత్రము మాడు గోపురము నున్నది. ఈ ఒక్కయంతమే యంతగృహములకును నీరికిని భేదమైనది. బోపలికి పోతిమి. మన దేశ సంబంధముగ గ్రంథము లేమియు గనుపడలేదు. ఆ గది యీ గది వాటి ఉపదేశలేదు దగ్గర పోతిమి. ఇంకొక చిన్న హాలు. స్వామిలవారు నిలువబడుటకై సేవకులె గట్టబడినది. ఈ యగుట ప్రక్క రావక్కన్న పరమహంస మొక్కయు, విశేషానందస్వామిమొక్కయు, పెద్ద చిత్రపటములు ప్రలాసు మండెను. వీరి కిరుప్రక్కల రెండుమాడుపువులు కుండులు లున్నవి. సభాసముల నిమిత్తమై కుప్పి లున్నవి. ఇక్కడనుండి వైకి నడచితిమి, అచ్చట మాకు చిన్న గదులు కలవు. ఇవి గోపురావారియగు నున్నవి. బోపలికిపోయి చూచితిమి. ఒక ప్రాతీకాలు, మంత్రము, చీపురకట్ట కనుపడినవి. అది ఎందు కొ తెలియదు. ఈ గదులు, బహుశః యోగమునిమిత్తమై కట్టబడిన ఏకాంతస్థలములుగ దోచినవి. కాని, యిప్పుడు బాజుపట్టినవి. చూడవలసినది చూచి తిరిగి స్వామిలవారి గదిలోనికి బోయి, నేను మీ యుపదేశము వినగచ్చితిని. పూర్తియైన తరువాత వెళ్లెదనని స్వామిలవారికి చెప్పితిని. ఉపదేశము 11 గంటలు మొదలు 12 గంటలవఱకు సాగును. ఇంకను అరగంటలున్నవి. కాబట్టి నీ వెక్కడికైనను వెళ్లి తిరిగి రావలసినది. అప్పుడు గుడితలుపు తెంచెదము. అందఱు రావచ్చును అని వారు ప్రత్యక్షమిచ్చిరి. ఈమాటలు వినుట తోడనే నాయెడల మండెను. నేను ప్రత్యేకము పనికట్టు కొని వెళ్లినపుడు నన్ను లోల కూర్చుండ నియమించుటకు బదులు బతుకుట పొచ్చునె నేనుని తర్కించి యింటికి పోవ లదితిని. చూడవలసినది పూర్తిగ చూడకుండపోవుట మంచి దికాదని యట్లే యని బతుకుట పోతిని. మిక్కిట తలుపులు తెరచిరి. పదిపండ్లెండుచుండి యాడువారు అయిదారుగురు పురుషులు ఒకరి తరువాత నొకరు వచ్చి కూర్చుండిరి. మన దేశమునందు వలెనే యిచ్చటను వేదాంతప్రచారము కొద్దిగనో గొప్పగనో స్త్రీలలోనే జరుగుచున్నది. అందున కొంచెము వయసు ముడిసిన వారియందు బాగుగ వ్యాపించుచున్నట్లు. విశేషపురుషులకు వేటుపరిలేరు గనుక స్వామిజీయందు బాగుగ భక్తికరిసిన వారు వీరియందే యున్నటులు కనుపడినది. వచ్చిన వారెవరు గొప్పయింటివారుగ గనుపడలేదు. ఇక పురుషులలో నొక్కడు మాత్రము విలక్షణముగ నుండెను. ఆయన గడ్డము విరాసములు పెంచివారు. మానసగుడ్డలు మెడకొక నుంచి. ఈయన నాయెడ్లకువచ్చి హిందూదేశస్థుడవా? యని హెచ్చరించెను. అప్పుడంటిని.

ఆయన:—నీకేమి చేయుచున్నావు?
నేను:—చదువుచున్నాను.
ఆయన:—ఏమి చదువుచున్నావు?
నేను:—ఆర్థికశాస్త్రము.

ఆయన:—అవును బాగుగనేమున్నది. ఆర్థికశాస్త్రము యొక్క పునాది యేమో నీకు తెలియునా?

నేను:—గొప్పదన్న నాకు అర్థము కాలేదు.

ఆయన:—నర్వశాస్త్రములకు మతము ప్రధానము. నీ చదువు పూర్తియైన తరువాత నీవు స్వామిజీయగుదువా?

నేను:—మాదేశములో నాకితర పనులున్నవి.

అప్పుడని చెప్పెను మిక్కిట వెదలిగోమెను. ఈయన కేవలము పిచ్చివాడు కాదు. కాబట్టినకే పేటవాడులో తిగుగు వేదాంతపు సామెలులేరి. ఈయన కొంచెమిద వివసింపవలె. భోజనముచేయవలె, పాలుకూడత్రావలె. పండ్లు, పప్పులు మాత్రము పుచ్చుకొనునని చెప్పెను. ప్రస్తుతము, ఈయన మొక్క బుద్ధి చుండె ను హిందూదేశపుచూగులమీద నున్నది. చూగులనుగూర్చి మిక్కిలి యుత్సాహకరముగ మాట్లాడి నాడు. తరువాతి నేనుతిరిగి స్వస్థానమునకు చురలివచ్చితిని.

నీగ్రోలచిత్రవధ

నే నీ దేశమునకు వచ్చినవివర, నెట్లెంబరు నెలలో నొకరిని, ఆఫ్రికానుగో మఠియొకరిని మన ఆమెరికను సోదరులు ఇరువురు నీగ్రోజాతివారిని చిత్రవధ గావించిరి. సాధారణముగ నిట్టివధలకు గారణము స్త్రీ సంబంధముని చెప్పెదరు. నీగ్రోవాడు ఆమెరికా స్త్రీ నగంపఠచేనా వానికి చావు మూడినది. ఆమెరికనులు చాల విద్యార్థులు, నాగరికులు, క్రియస్తర చురుకులు, విశ్వమానస సోదరభావమును గూర్చి యుపదేశములు చేయువారు. ఇట్టి గుణసంపన్నులు లోడిమా వచ్చుని చిత్రవధ గావించుటయొక్క రహస్యమేమో నాకింకను బోధపడలేదు. ఆమెరికాదేశముమొక్క దక్షిణభాగమున నీగ్రోలు పేరునకు మాత్రము దాస్యమునుండి విడుదలమైరి. వారి పాతకాలు వేరు వీరి పాతకాలు వేరు. వీరిబండ్లు వేరు వారి బండ్లు వేరు. ఉభయపక్షములవారికిని మధ్య పెద్ద పెద్ద గోడలు పెట్టివారు. ఈ నీగ్రోసమస్త ప్రత్యేకముగ వ్రాయ దగినది. విశ్వవిద్యాలయములలో నయిరియ వీరిని పాఠముగ చెల్లివారు. కాని లాభమేమి? ప్రస్తుతవిషయమునకు వచ్చెదము. నోవాగా జెయులలో నిరువురు బానిసవాలగ్రు జెయుల ఉద్యోగముని పిచ్చిలలో కాల్చిండునై, జయుల జెయులలోపల ప్రవేశించి, వారిని బతుకీడ్చి, చుచ్చుట నే చిత్రవధ గావించిరి. రెండవది మఠితోవారునైనది. ఎనకోమూర్తి దొక యమెరికను స్త్రీకి తొందర కలుగజేసినాడట. దగ్గర నున్న మఠియొకయూర్తుకు వేయి అని హెచ్చరించెనట! చూడును. ఈసంగతినివినినలె ముట్టుకొనెను. పాము కావట్టజనుం తయు నప్పుడు గురినెను. ఆజులేలదములు కూడిరి. ఎరికి దొంగికనపువు వారు చేతబట్టుకొని, వీరిరువురు బంధింపబడిన జెయులమీదబడిరి. కొందఱు మోటారులనెక్కిరి. మఠికిందలు బండ్ల నెక్కిరి. జెయులదగ్గరను పోలినువారిని నెట్టి చేసి లోపలికివెళ్లి ఆనీగ్రోలను వరులు చేసిరి. కాని, వారువదలి వెట్టలేదు. అంతట గ్రామములోనికి బోయి కమ్యురవారిని దెచ్చి, తలుపురుగొట్టి, వారిని బతుకీడ్చిరి. ఇందులో నొకడు 20 సంవత్సరముల యాడువాడు. ఎన్నియో నిధముల ప్రాణరక్షణమునకై వేడుకొనెను. కాదని, ప్రజలు వీరినొక చెట్టునకు గట్టియరిపిసిరి. అంతటితో వారియగ్రహము చల్లారినదికాదు. చచ్చినవారిపై పిస్తోళ్లువెట్టి కాల్చిరి. ఆతిరువాత కట్టెలు ప్రోగుచేసి కడదహము గావించిరి. అప్పటికైన వారికోపము చల్లారినదో లేదో.

ఆ. నారాయణరావు.

విజయల కావలయును. 624

కొచ్చి, తిరువాత్తూరు, మైసూరు, సింహాళము ఈదేశముల నుండు మాప్రసిద్ధి చెందిన వస్తువులను అమ్ముటకు తీరిము మీదగాని, కమ్మనక మీదగాని ఏజంట్లు గావల యును.
ప్రసిద్ధిచెందిన సుబస్కుసుమ్ తలనా నెట్లబుడ్డికి రూ. 1 చిన్నబుడ్డికి 1.5 ఆ. 0-12-0.
హిందువులకు కొత్తదియు వింతయుండు సపనీయ వెండి గిట్టు మాల్లు "సేపింటాను" ను కొను వర్తకులు ప్రజలుకా వలయును. ఇది గొంతులో కట్టెను తీసివేసి ముఖము నిచ్చును. ఇది ప్రత్యేకము కావలయుండి మూలికల నుండియు తయారు చేయబడియున్నది. ఉపన్యాసకులకు సాటకుల కును చాల ప్రశస్త ప్రాచుండు. ఒకసారి వాడిన ఇక నెప్పటికి వదలరు. ఆ. 2 లు నుండి రూ. 2.0-0. వరకు నుండును.
ప్ర. X. మేము రక్షిములయందును ఇమిలేనక రాళ్ల యందును న్యాపారము చేయుదుము.
బొంబాయి సేపింటాన్ డిపోవారికిని కలకత్తా ఆండోనల్ డ్రాపునారికిని వివేరిల్లుము.
ది సాల్ ఇడియన్ ట్రేకింగు బ్యూరో
నెం 11 రు వడవలై మెట్రిసిధి, మద్రాసు

కలకత్తా ఆంధ్రులు

ఆంధ్ర వేనకన సత్కరించుట

వేంకటప్పయ్యగారి యుపన్యాసము.

(మా స్వకీయ విలేజుకునియొద్దనుండి.)

కలకత్తా జనవరి ౪-—లక్నోనుండి తిరిగి స్వగ్రామమునకు బోవుచు యిక్కడ శ్రీయుత కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు దిగిరి. వారిని యిక్కడనున్న యాంధ్రులు గొందరు సన్మానించి తమకొక యుపన్యాస మిప్పించుచునేడ వా రందుల కంగీకరించిరి. అందునిమిత్తము, నిన్న సాయంత్రము 5 గంటలకు జాబ్బాబుడికి 81 నెంబరు గృహమునం దొక సభ సమావేశ మయ్యెను. సమావేశ 40 మంది యాంధ్రులు సభకు విచ్చేసిరి. ఇంకను బాలకుండి వచ్చియుండునని ఆనాడు బడు లందుటవలనను, కొందరు స్వగ్రామములకు బోయి తిరిగి రాకుండుటవలనను, సభయర కొందఱకు సరిగ తెలియక పోవుటవలన విస్తారమునంది రాలేదు. సభ సమావేశవారిలో కొకరైన వి. వి. కృష్ణయ్యగారు ప్రభుత్వమున లేచి వేంకటప్పయ్య పంతులుగారిని పూజపూజలంకలను జేసి యుపన్యాస మిచ్చు ప్రార్థించిరి. వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు లేచి యిట్లు పురుగుడువారికలతో ముచ్చటించిరి.

సోదరులారా! మీరు నాకు నేనుజేసిన గౌరవమున కెంతయు సంతసిల్లుచున్నాడను. మీ కెన్నియో వందనములు; నాకు మీరు చేసిన సన్మానమునకెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఇక్కడ చదువుకొనుచున్న మీలో చాలమంది పెద్ద పెద్దపేరికలకు జదువుకొనుటకు వచ్చినందుకు సంతసముగ నే యున్నది. మీలో చిన్నచిన్నపేరికల నిమిత్తము వచ్చినవారు కూడ తగినంత గౌరవమును గాని రాకయుండును గాన నది కూడ సంతసింపవలసిన విషయమే. పూర్వము మేము చదువుకొనుచుండిన కాలములో మా స్వగ్రామములనుగాని, మాదగ్గరనున్న పెద్ద పట్టణములనుగాని విడిచి పెద్ద పెద్ద పట్టణములకు బోయి విద్యాభ్యాసము చేసికొనుట కెన్నియో యి బృంధులును, యడ్డవాట్లును యుండెడివి. ఒకమూల పెద్దవారు ఒప్పుకొనకుండిరి. ఒక ప్రక్క రయిల్లు లేకుండెను. దూరప్రయాణము జేయనెంచి నవో పొగయోడవిద బోవలసియుండెను. నేను చెన్నపట్టణములో చదువుకొనుటకు నిశ్చయించినప్పుడు కాకినాడకు బోయి యిక్కడ మరెయొక స్నేహితునితో పొగయోడ నెక్కి చెన్నపట్టణము బోయి అక్కడనుండి ఖిర్మకు సొమ్ము పంపుచుని యింటికి తిరిగివచ్చి సంతపలసి వచ్చెను. కనుక యప్పటికాలములో నన్ని కష్టము లుండెడివి. విద్యాభ్యాసము జేసికొన నశిలమిందువారు బహు కొద్దిమంది. ఇప్పుడన్నవో యన్ని విధముల కాలము మారినది. మీరు మీ స్వగ్రామములవిడిచి యింత దూరముగో మన్న యాపట్టణములో విద్యనభ్యసించ వచ్చుటెంతయు కొనయాడ దగినది.

మనలో బాలకాలము క్రిందకు మన పురాణములలో వ్రాయబడిన యంశముల గూర్చియు, వానిలో గ్రహించలేక విషయముల గూర్చియు, తెలిసికొనుటకు బ్రయత్నించు వారిలో బాలకుండి లేకున్నారు. ఇక్కడనున్న బోసుగారి వంటి మహనీయులు బహుకొద్దిమంది. వీరు ప్రతినష్టపుచుండుచు జీవమున్నదని నిర్ధారణ జేయగలిగిరి. ఇందులే వలదులేదని సందేహంపడవలదు"ను వాక్యము నిజమని నిర్ధారణ చేయగలిగిరి. ఇంగ్లాండుదేశములో నొకరు క్షీరసముద్రమును ముఖించుటకు గూర్చియుచున్నందుటలో నానిని అణువుపూపముగ నున్న వానిని వలయాకారముగ మధించుటవలన జంతుసాముగి వెలువడుచున్నదని జెప్పిరి. ఇట్లు అనేకులు అనేకవిధముల క్రొత్తవానిని నిరూపణ జేయుచున్నారు.

మనవారిలో నింత బుద్ధివిశాలురు యిప్పటికి నొకరైనను లేరును విషయము కనుచింతాకరము. ననకు ముఖ్యముగ గావలసినవి ఆర్థికశాస్త్రము, స్వయంప్రకటన సాధనములు. ఇవి యుండినగాని మన మభివృద్ధి కెంతకాలము. పూర్వకాలములో నివీయన్న నేదియో తెలియకుండెను. రాను రాను విద్యార్థిగర్వతలన చునవారు గొంతవరకు చెలిసికొనుచున్నారు. ఆపంతయు సంతోషకరము. పూర్వకాలములో మా చిన్నతనమందు రావుబహద్రగు వీరేశలింగం పంతులుగారు 'వివేకవర్ధిని' యను నొక వారపత్రికను తదితర పత్రికలను ప్రచురించుచుండెడివారు. అందులో ముఖ్యముగ 'వివేకవర్ధిని' జేసినపని యింతంత యని చెప్ప నలవికాదు. ఆ పత్రికా మూలమునను తదితర ములగు పుస్తకములు, ఉపన్యాసములు, క్రియలు

వీనివలన వీరేశలింగంపంతులుగా రెంతయు బాటుపడి వారు మన దేశోద్ధారకులలో నగ్రగణ్యులును, మార్గదర్శకులును, ఆంధ్రపితామహులను బిరుదాహ్లాలునై యున్నందుల కెంతయు సంతసము. ఇటీవల ననేకులు బయలుపెడలిరి. వారుకూడ వారి యధాశక్తి న బాటుపడుచున్నందులకు సంతోషముగాని యిదిచాలదు. మన మెవరయో చాలమందికి తెలియదు. తలపాగా యున్నంతనే మద్రాసువారనే భావించబడుచున్నాము గాని మన అనవ సోదరులకు మనకును గల తారతమ్యములు చాలమందికి తెలియకున్నవి. మనదేశదర్శి కొద్దికాలము క్రిందటి వరకును అనుగంటియే యున్నది. పుస్తక రాజములలో కెల్ల ముఖ్యమైనదై ప్రపంచవిషయముల నన్నిటిని సమగ్రము గలిగి యుండిన ఆంగ్లవిజ్ఞానకర్షయ్యగారు మన యాంధ్రులగూర్చి మూడు నాలుగు పుటలకంటె. అధికముగ వ్రాయబడి యుండలేదు. మన యనవ సోదరులగుండి పట్టుకు గమామి ముప్పదిపుటలవరకు వ్రాయబడి యుండెను. కనుక మనదర్శి యంత తక్కువ స్థితిలోనికి వచ్చిరి. కాని యాపుస్తకములో మనలనుగూర్చి వ్రాయబడిన యంశములు బహు కొద్ది యైవప్పటికిని మనలగూర్చి పెద్దవాక్యములు మెండు గనుండి, చునవారి యాదాద్యగుజాతిశయములును, నున పూర్వులు వారికావ్యాచారము మొదలకు వసులు చేసెడి వారనియు ఇత్యాదిసంగతులు మట్లు కున్నవి. మనలో నాయకులు చాలమంది లేరు. ఉన్నవారిలో గూడ బహుకొద్దిమంది యాన్నత్యస్థితిలోనికి వచ్చిరి. సామ్రాజ్యశాసన సభలలోను, తక్కిన శాసన సభలలో నున్నవారు తక్కినరాష్ట్రములలో నున్న సభ్యులతో సరిపోల్చి చూచినయెడల వీరి లోకము బాలవరకు కృషి చేయవలసియున్నది. అందువలననే దేశీయ సభా విషయవిచారణ సంఘముగో గూడ మనవారి మాట యంత వెళ్లకున్నది. ఇందువలన నేను వారి నేమియగౌరవపరుచు నుద్దేశముతో జెప్పలేదని గ్రహింపుడు. వారిలో బాలమంది లేమ స్వలాభములను విడిచి లేమ యధాశక్తితో దేశాన్నత్యముకొరకు బాటుపడుచున్నారు. అది యంతయు సంతోషకరమైనసమాచారమే. నాయుద్దేశ మేమన వారింతకంటె అధికముగ కృషి చేయవలసినదను కోరికతప్ప మరెయిలకు కాదు.

మన దేశముకంటె వంగదేశ మెంతయో యాన్నత్య మెందియున్నది. దానిలో చాలమంది ప్రముఖులున్నారు. ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క యోధునివలె కన్నుమరున్నారు. ఒక్కొక్క రొక్కొక్క కాఖయందు తయరెడివారిదేశ మందు బహు కొద్దిమంది యున్నారని చూపునంతటి యుద్ధి క్షతినొంది యున్నారు. బోసుగారు, బ్రజేంద్రనాథ సీలుగారు మిర్జాగారు, భాస్కరగారు, ఘోషగారు ఇత్యాదు లీ దేశ మందే గాక ప్రపంచమందు గూడ మిగుల ఖుశుతమిందిరి. వారిలో తులతూగువా రిలోకమందు బహుకొద్దిమంది. అట్టి వారిని మనము ఆదర్శకులనుగా దీసికొని నున జీవితమును గూడ కట్టనే ధాసోములు కున్న మట్టి భువనముల నుగుట కను, ఒక్క గాఖయే మన ముఖ్యముద్దేదాయక మని గ్రహించి దానిలోనే యుద్ధిల్లులమై మన యంతటివా రొకరు లేదని జగతికి నాప ప్రయత్నింపవలెను. అట్టివారు మన యాంధ్రులలో బాలకుండి యుండునుగాక. మీర లందరు గూర్చి వాగుటకు బ్రయత్నింపవలయును. అందరు యొక్కరీతి తెలియగలవారు కాకపోవచ్చును. కొందరు మిగుల వాహ్యుగలై క్రియలక్రింద తమ పనులను మార్చబాలకుండురు. కొందరు కొద్దిగ మాటలాడ శక్తిగలిగి అధికముగ పనిచేయ శక్తిగలిగి యట్టి పనులుచేయుదురు. మరి కొందరు మరొక విధముగ నుండురు. ఇది ప్రాపంచికధర్మము. ఏది యెట్లున్నను మీరందరు తమ తమ శక్తికొలది తమ యధివృద్ధికి బ్రయత్నించుచు, గొప్పగొప్ప వారిని తమ యాదర్శకులనుగా దీసికొని యాన్నత్యతడెది దేశాభివృద్ధికి పాటుపడుదురు గాక.

మీరందఱ రీయురారిలో నొక్కచోట కాపురముండిన నన్నివిధముల శ్రేణుగ్గుగమై యుండియుండును. అందుల కొక వనతిగ్గున ముండిన బొగుండును. మన దానకర్ణులని ఖ్యాతివహించిన పితాపురమురాజుగారింటివారు దలంచిన నొక్క నిమిషములో కొనసాగును. వారు తప్పక మీకు సహాయ మొసంగుదురు గాక. ఇచ్చట సామ్రాజ్యశాసన సభవారు కూడుచు, ఈ పట్టణమే హిందూదేశమునకు ముఖ్యపట్టణమై యుండియుండిన యెడల దయాపూర్ణులైన దొరతనమువారు మీకేవిధమునవైనను సాయమొసరించి యుండురు. అది కాక పోయినప్పటికిని శ్రీ పితాపురమురాజుగారింటి వారును, బొబ్బిలి మహారాజులుంగారు తమకు ఉదకమండలములో

కట్టించిన లాల్ యింట్టిబూటబిభముగ నిక్కడ నేర్పమొసగు పాయముకొర కొక వనతిగ్గున ముంపాదిచి యుత్తురు. అట్టి మహారాజులు మన యాంధ్రదేశము దనెను లున్నారు. అట్టివారిలో నెవరు దలంచినను మీ కొక వనతిగ్గున మనతి కాలములో గలుగును.

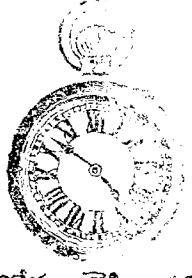
మీ రందరు తేదముగ నుండి మీ మీ యుగ్యములలో జయములొందుచు నెల్లకాలము ముఖముగ నుండురుగాక యని యాశ్వసుని బ్రార్థించుచు నే నింతటితో విరమించుచు!!

వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు మృదవనగంజునింగను ఆహ్వానితముగను, ప్రాత్యహా పూర్వముగను సమావేశమై గంటవరకు ముచ్చటించిరి. అనంతరము ప్రయతిచి. రంగాచారిగారు జేచి తమకు ఉపన్యాసకులైన సభ్యులకు యుత్తు భాగ్యము లభించిండుల కెంతయు సంతసింపించిరిని యను, వేంకట అప్పయ్య పంతులుగారిని శుభ్ర వాడు. తలలో నొక గొప్పవాక్య గొలింపవలసి యన్ను జెప్పెను. ఆ గాంధ్రోద్ధయముకొనకై సోయదానచ్చకై విద్యాభ్యాసమున నున్న రనియు, ఆంధ్రనాయకులలో మొదటివారు నీ విరలింగం పంతులు గారనియును, తమవార భావోద్ధాతలగు నున్నత పదని గాంచినవారు గురుబాద అప్పారావుపంతులు గారని యను, ఆ తరువాత కలియుగభీరునేను లగు దామయ్యది నాయకుగా ననియు, అవైని దేశాభివృద్ధికిని శక్తికొలది పాటుపడుచున్న పంతులుగారనియును, వారు మన గాందు గల యభిమానముతో నిచ్చట నిలిచియుండి యుపన్యసించి నందులకు మా కృతజ్ఞతా పూర్వక కందము లందకొక్కరు మని ఆహ్వానముజేసినవారి తరఫునను, సభవారతరఫున కొరిరి. వి. కృష్ణయ్య, జి. ప్రకాశరావు గాల్గురు, సమావేశమునిమి ర్తము తమహోదానిచ్చిన అప్పయ్యకాశ్రీ గారికిని కునా ముసం గిరి. అవైని అప్పయ్యకాశ్రీ గారు కొంతసేపు ముచ్చటించిన తరువాత సభ జయప్రదముగ ముగిసినది.

గుంటూరుజిల్లా లాల్పురములోని సనన్వత్తిగ్రంథ నిలయపు చతుర్థవాని కోత్సనము జనవరి 1వ తేదీని చాల పత్రికనింహముగారి యాజమాన్యము క్రింద జరిగినది. సుమారు 200 మంది సభ నలంకరించిరి. విద్య దాని యభివృద్ధిమాగములు, వికమర్త్యము, ఆరోగ్యము, స్వయంసాహాయ్యము, లంచములు మామూలుమున్నగు విషయములను గురించి యుపన్యాసములు జరిగినవి. అగ్రాసనాధిపతి యుపన్యాసమును ముగించిన వెనుక రాత్రిపాతశాల విద్యార్థులకుచిన బహుమతులు పంచిపెట్టిరి. ప్రాతిఃకాలమునందు గ్రామమునందు సరస్వతి దేవిపటము నూలేగించిరి.

గతవారము బొంబాయిలో స్టేగుమరణములు విశేషముగ తగ్గినవి. ఆ వారమున చరిసోయినవారి సంఖ్య 502. అనగా మైలునకు 28. 34 చొప్పున బడినది. ప్రోక్షణ కచ్చిన వారిలో 36 వందలములను తీసివేచుగా మిగిలినవారి 466. అనగా మైలునకు పడిన సుగణసంఖ్య 28. 34. ఈ వారము నకు క్రిందటి సంవత్సరములో నర్జియూవామునకు పడిన మైలు మరణసంఖ్య 26. 16. సంవత్సరములకు ప్రోక్షణపడిన మైలు మరణసంఖ్య 29. 48. స్టేగుమరణకు నాలుగు సంవత్సరము పూర్వము పడినసంఖ్య 28. 41. గత వారోద్ధయన విశేషమైన మార్పు కలుగలేదని ఇందువలన తెలియుచున్నది.

సంక్రాంతి పండుగ బహుమతి
చక్కని ఇచ్చి మన కెల్ల వీవరుగని చూరము.
మునుపటి నెల 31-8-01. ఇప్పుటి నెల 31-9-01.
చి. వి. ఖిస్టుల వేణు.
5 సంల గ్యాజెంటీకలను.
దినిని సేసుచున్న నేను
గా ఆంధ్రులకొక కృత
ప్రించి యున్నాము. ఇతర
కంపెనీలో ఇంత తిన్నిన
ధరకు ఈ గడియారము
దొరకదు. ఈ జనన నెల
లోవల తెప్పించుకొను ఆంధ్రపత్రిక చందా
దారులకే యీ వెల కివ్వలమును.
చిరునాను:- ఎల్. ఎస్. యశోదానందన్ కంపెనీ
5 గోపానాహుమిడి, బాబిటప్రకాశ, మదరాసు.

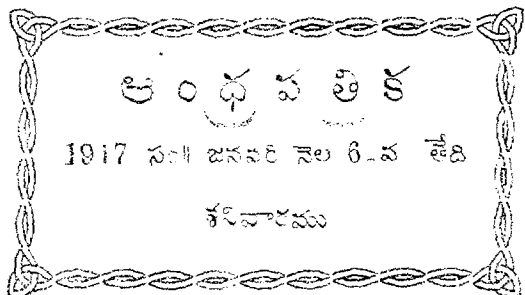
వరదలు - ఆంధ్ర పత్రిక నిధి

—(0)—

చెన్నై పరిశ్రామిక కళాశాల విద్యార్థులు 9-0-0
 ఈ తొమ్మిది రూపాయలతో నీ న్యాయశాస్త్ర
 కళాశాల విద్యార్థుల మొత్తమును 100-1-0 లు
 ఈ నిధి కొరతకి వచ్చినందు తెలి.

విషయానుక్రమణిక.

భాగ్యంకోట ఎత్తేలు	2
మా ఆమెరికా బాబు	4
కలకత్తా అంగ్రులు	5
ప్రధాన వ్యాసము	
సంఘసంస్కరణ మహాసభ	6
బరోడా కమ్యూనిస్టులము	7
విరోధానుసంక్రామము	
విశేష సంగ్రహము	8-9
దేశీయ తంత్రవాదము	10
ఇంగ్లీషు సంతివాదము	11-12
మన దేశపు రయితలభితి	14

సంఘసంస్కరణ మహాసభ.

స్వస్థివికాసము నివృత్తియందును ప్రవృత్తియందును గోచరమగుచున్నది. వికాస మేకత్వము నందును అనేకత్వమునందును గోచరమగుచున్నది. ఏక మనేక ప్రత్యేకలక్షణములను గలిగి వ్యక్తిత్వమును జూచుచున్నది. అనంతమైన వ్యక్తిత్వవికాసము ఏకత్వభావమునకు సాధన మగుచున్నది. ఏకానేకత్వసంబంధమును తత్వపరిధి. తత్వమన్యది మహావాక్యములు ఏకత్వమును ప్రతిపాదించుచున్నవి. విచిత్రమైన విశ్వము అనేకత్వమును ప్రకటించుచున్నది. విశ్వవికాసము సమత్వము నందు సాధ్యమే ప్రత్యేకత్వమునకు సాధ్యమాయను సుఖమున తత్వముల కాదికాలమునండియును భేదభావమునకు గారణమైనది. కులములు జాతులు మతములు భాషలు రాజ్యములు ధర్మములు స్వాత్మ్యమును ప్రకటించుచున్నవి. క్రైస్తవులు క్రైస్తవమతమును మహమ్మదీయులు మహమ్మదీయమతమును హిందువులు హిందూమతమును స్థాపించుచున్నారు. ఏజాతివారు వారి జాతిని సంగ్రహించుచున్నారు. ఏ కులమువారు వారి కులధర్మములను కొనియాడుచున్నారు. ఈ భావములు ప్రత్యేక స్థితిని సంగ్రహించుకొనుటకై ఏర్పడినవి. ప్రత్యేకస్థితి సంగ్రహము సామాన్యసంగ్రహమునకు విభూతిమగుట సహజము. స్వకీయ వికాసమునకు పరుల వినాశన మనసరమా యను సమస్యను నిర్ణయించుట సులభముగాదు. పరుల వికాసమునకును స్వకీయ వికాసమునకును సామ్యత్వము గల్పించుట సులభము. ఎవరి కర్మయందు వారు విరోధభావము

లేకు ప్రవృత్తులైనపుడు సామ్యత్వభావము సాధ్యమగుచున్నది. దేశీయమునకు స్త్రీలు పురుషులు, అధికారులు కర్మకారులు, శ్రీమతులు సామాన్యులు, వృద్ధులు యువకులు, పాలకులు ప్రజలు సమానముగ దోడ్పడుచున్నారు. మరణిమానము భేదమునకును నిరసనమునకును కైరమునకును గారణ మగుచున్నది. అనంతకోటిరూపములతో నిండిన విశ్వసమునకు వ్యక్తిత్వము సహజధర్మము. వ్యక్తులు దహంభావము పరికిల్పితము. వ్యక్తులు దహంకార మనుకారములు విజ్ఞానవ్యాపనమువలన సంతరించుచున్నవి. విజ్ఞానవ్యాపనమువలన క్లితియందసాధ్యమైన సమానత్వము భావమునకు సాధ్యమై సాస్కరణమునకు ధర్మపథ మేర్పడుచున్నది. భగవద్దేవతయందు పండితులు సమదర్శులును శ్రీకృష్ణుడు బోధించెను. ఆ భావమును గ్రహించిన వారలకు సాస్కరణము సకలరంగములందును సాధ్యమగుచున్నది.

సకల సాస్కరణములకు ఫలము మానవ జాతివికాసము. స్త్రీల దర్శక నిమ్న జాతుల వతితత్వ విలంబముల మృత్యుముఖము కులకౌఠ్యము బాల్యవివాహములు పీడితుల కష్టపరిపరలకు గారణము లగుటయే కాకను సానుబలమునకు మానవ వికాసమునకు ప్రతిబంధకముగా నున్నవి. పదిమొనుగోట్ల యబలల మృత్యులము భారత జనాభి మృత్యుము గాదా? నాలుగు గోట్ల నిమ్నజాతుల మృత్యు భారతమాతకు ముఖహేతువు కాదా? బాల విలంబముల బలవంతమైధవ్యము మాతృభూమిశోభకు కళంకదాయకము గాదా? భారత జాతియ బలమునకు భాగ్యమునకు ప్రతిఘాతమైన సాంఘిక న్యనశ్శలు సంస్కరణమును పొడవలమును ఈ సంస్కరణములను మనము దయాదాక్షిణ్యభావముతో మనపోదరులకు ప్రసాదించుచున్నా మను భావమును మనము పరిహరించవలయును. ప్రప్రథమమున రానుమోహన విద్యాపాగరాది సాస్కరణు దయాప్రబోధితమై సంస్కరణమునకు పూచుకొని. వీరేశలింగము పంతులుగారు దయాప్రసాదమునై పురస్కారాహ ప్రయత్నమునకు పూచుకొనెను. జాతీయ ప్రబోధమువలన నిపు జాభావ ముతరించుచున్నది. వ్యక్తిత్వమున కాధారమైన సమత్వమునకు సమానస్వత్వములు ప్రతిబింబితము లగుచున్నవి. అనంతమునైన విశ్వరూపములు విశ్వాగములు. విశ్వాగములకు చిన్న పెద్ద భేదములేదు. ఉచ్చస్థితభేదము లేదు. ఉపయోగానుపయోగ భేదము లేదు. విశ్వవికాసముకై నిర్మితమైన సకలమును వికసించినగాని విశ్వాత్మవికాసము గలుగనేరదు. విశ్వాత్మవికాసమునకై మానవులు సహజస్వత్వములను బడసి వికసించవలయును. మనపోదరులకు సహజస్వత్వములు గల వని గ్రహించి వారి వికాసమునకై పాటుపడుటయే సానుసంస్కరణమునకు ఫలము. ఆ భావమునే సానుసంస్కరణసభాధిపతి బాబు జ్యోతిస్వరూపుడు గారు వారి గంభీరోపన్యాసమునందు విశదీకరించిరి. సంస్కరణాభిమాను లనేకత్వమానందు పవిత్రమైన ఏకత్వమును సందర్శించి భారతజనసాభాగ్యమునకై పాటుపడెదరు గాత!

బరోడా వస్తు ప్రదర్శనము.

దేశ సంపదల వికాసమునకు దేశమునందు గల సంపదల పరిష్కార మనసరము. సామాన్యముగ ననేక దేశములందు ప్రకృతిసిద్ధములైన సంపదలు ప్రక్షీప్తములై యున్నవి. ప్రక్షీప్తములైన సంపదలను వికసితజేయుట ప్రజల యోగ్యదేయమునకు రాజ్యాదాయమునకు సాధనము. కృష్ణా గోదావరి నదుల కానాబ్దులను కట్టుటవలన నా మాడలముల సంపదలు వికసించి ప్రజలు సంపన్నులై సుఖములను బడయుట కనకాశములు గలిగినవి. ప్రజాపతిమొర సర్వేశ్వరాది అయ్యగు మైసూరు సంస్థానమునందు విద్యుచ్ఛక్తి గాగ్రా యంత్రాలయమును స్థాపించుట వలన నా సంస్థానములోని సంపదలు వికసించుట కనకాశములు గలిగినవి. మైసూరు సంస్థానము నందలి సంపదలకు వికసితజేరి దేశమును భాగ్యవంతులుగ జేయుటకై సర్వవిశ్వేష్వియ్యును విశ్వప్రయత్నములను జేయుచున్నాడు. మైసూరు సంస్థానమునకు చుత్తన్న మకు చందనకాష్ఠముల నుండి చువనలైలును తీయుటవలన రాజ్యాదాయము సం॥ 1-కి 21 లక్షలరూప్యములు పెరిగినది. ప్రజలయందు గుడ్కోగపరత్వమును గలిగించి కార్యదక్షులను జేయుటకు నటుప్రదర్శనశాలలు సాధనములుగ నున్నవి. పాశ్చాత్య దేశములందు ముఖ్యపట్టణములందు దేశసంపదలను తెలుపుటకు ధర్మవస్తుప్రదర్శనశాలలు గలవు. మైసూరుసంస్థానమునందు దిసరా ముత్తనసమయమునందు వస్తుప్రదర్శనమును జేయుటవలన నా సంస్థానవాసులకు స్వదేశసంపదలను వికసితజేయుటయందు కుమారాలు మేర్పడినది. అన్నివిధములందును మైసూరుజాతీయ దూకడి బరోడా సంస్థానము నందును నీ యేడు వస్తుప్రదర్శన మారంభమైనది. ఈ యారంభమునకు స్థానమునకు మృత్యుగ నున్న సర్. వి. పి. మాధవరావుగారు కారకులు.

బరోడావస్తు ప్రదర్శనమునందు ప్రదర్శనాఖిలు గలవు. 1. వ్యవసాయము, 2. ఉద్యానశాలనము, 3. అలసీ సంపదలు, 4. పరిశ్రమలు, 5. విద్య, 6. భారతభూమి నందలి ఇతర భాగములయందు నలె బరోడాసంస్థానమునందును వ్యవసాయము ప్రజల జీవనమునకు ముఖ్యభాగము. సంస్థానములోని ప్రజలు 100-కి 80 మంది వ్యవసాయమువలన జీవింపుచున్నారు. బ్రతుకునకు తెరువైన వ్యవసాయము వస్తుప్రదర్శనశాలయందు ముఖ్యస్థానము నాక్రమించుకొనినది. వ్యవసాయ సమస్య భారతభూమిమన కంతకును సమానము. పొలములను బాగుచేసి పంటలను వృద్ధిచేయుట రయితలు బాగుపడుటకు దేశసంపదలు వృద్ధిచేయుటకును మొదటిసాధనము. పంటలను వృద్ధిచేయుటకు ఎరువులు యంత్రాద్యుపకరణములు సాధనములు. క్రొత్త ఎరువులను యంత్రాద్యుపకరణములను రయితల కందుబాటు చేయుట పాలకులకు ధర్మము. వస్తుప్రదర్శనములవలన నీ పరిష్కాసము రయితలకు కొంత కలుగగలదు. తెలివితేటలందు పాటుపడుటయందును నిగ్రహమునందును హిందూ దేశపు రయితలకు సాటిమొర రయితలు లోకమునందు దెచ్చుటకు లేరని పాశ్చాత్యులనేకులు నుడివియున్నారు. ఆ సుగుణములు వస్తుప్రదర్శనావలోకనమువలన వికసించి రయితలు బాగుపడగలరు. హిందూ దేశమునందు స్థిరాస్తిని పంచుకొన్నెడి యాచార ముండుటవలన పొలములు చిన్నివై యంత్రాద్యుపకరణములను పాటుకుట విలుగలుగదు. పంపిడివలన గట్టులకు కంచెలకు సలము వ్యర్థముగ వినియోగపడుచున్నది. ఈ యనర్థమును

నివారించుటకై బరోడా సాక్షానమునందు జేత్ర విభాగమును ఆర్థికపద్ధతి ననుసరించి చేయుట కేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. ఈ నిర్ణయమువలన పెద్ద జేత్రములు ఏర్పడును. రయితులు దామాషాప్రకారము పంటయందు భాగమును పొందగలరు. ఈ పద్ధతి రయితుల కెంతవరకు సమ్మతమగునో చూడవలసి యున్నది. ఉద్యాన పరిపాలనమువలన లాభము సుఖము గలదు. ఇంటిచుట్టుచుండు విశిష్టమునం నుద్యానవనమును మెంచుటవలన నింటివారికి విశ్రాంతి సుఖము లాభము గలుగును. పువ్వులు, పండ్లు, కూరలు పండుట వలన సుఖజీవనమునకు సాధన మేర్పడును. బరోడా సాక్షానవాసులలోని ఉద్యానవనపాలురకు మహారాజుగారు పండ్లవిత్తనములను పూలమొక్కలను నందజేసి ఉద్యానవనపాలనము మొక్క వ్యాపనమునకు తోడ్పడుచున్నారు. బరోడా సాక్షానము పూర్వకాలమునందు కీన్హులు మల్లులు మొదలగు పీతాంబరాదులను చేయుటకు ప్రసిద్ధి బడసినది. కాని ఆవిరియంత్రములు బయలుదేరిన తరువాతను వాని భాగ్యవశ తగ్గినది. పాశ్చాత్య పద్ధతుల ననుసరించి కర్షితములను స్థాపించుటకై మహారాజుగారు విశేషమైన ద్రవ్యమును వ్యయముచేసిరి. ముప్పదేడ్లకు పూర్వము మహారాజుగారు స్థాపించిన కళాభవనము మహారాజుగారి కార్యవంత్యమునకు నిదర్శనము. కళాభవనమునందు రంగులు, నేత్ర, వడ్రంగము, కన్నురము, శిల్పము కళలు నేర్పబడుచున్నవి. మహారాజుగారు దూదియంత్రాలయములను శర్కరయంత్రాలయములను సయితము స్థాపించి సాక్షానాం తర్కితమైన సంపదలను పికిసింపజేయుటకై విసుగు విరామము లేకను పాటపడుచున్నారు. అటవిశాఖయందు సాక్షానాటపులందగుల యోష ధాదులు ప్రదర్శింపబడినవి. బరోడా సాక్షానమునందు ఓషధుల ఆసనములను సిద్ధముచేయు యంత్రాలయము స్థాపింపబడినది. అందు ఓషధుల మద్యానములు సత్వములు సిద్ధము చేయబడుచున్నవి. ప్రదర్శనమునందు విద్యాశాఖ ప్రముఖతకు తగియున్నది. మహారాజుగారి మెరికా దేశ మనుండి విద్యాశిక్షణదక్షుని నొకరిని రప్పించి సాక్షానమునందు విద్యావ్యాపనమును జేయుటకై చేయబడు ప్రయత్నములు లోకమునం దంతటను తెలిసియున్నవి. ఆ ప్రయత్నముల ఫలము విద్యాశాఖయందు గోచర మగుచున్నది. విద్యా శిక్షణమునం దనలంబితము లగుచున్న కీడ్గార్డెను మోంట్సెరి విధానములు శాస్త్రపరిశోధన సాధనములు ఈ శాఖయందు ప్రదర్శింపబడినవి. వస్తుప్రదర్శనమువలన బరోడా సాక్షానమునకు ఇతర దేశములకువలెనే మహావక్రృతి గలుగగలదని రెసిడెంటు కర్నలు ఇంపీ గారు చెప్పిన వాక్యము లాదరణీయములు. ఇట్టి ప్రదర్శనమువలన బరోడా సాక్షానమునకే కాకను భారతవర్షమున కంతకును మేలు గలుగగలదు. ప్రాంతవ నాయకులు జాతీయమహాసభ కనుబంధముగ మూడు నాలుగు సంవత్సరములు ప్రదర్శనములను గావించిరి. కాని ఏకాగ్రణమునో యవి పరిసమాప్తి నొందినవి. ఆంధ్రమహాసభ కనుబంధముగ నొక వస్తుప్రదర్శనమును స్థాపించిన యాంధ్ర దేశార్థిక వికాసమున కాప్రదర్శనము మంచి సాధనము గాగలదు సభాసమావేశములఫలము ప్రజాసౌఖ్యము భాగ్యవికాసము గాన నీ ఫలప్రాప్తికి సాధనమైన వస్తుప్రదర్శనమును నెలకొల్పుటకై నాయకులు ప్రజలు ప్రయత్నించి కృతార్థులయ్యెదరు గాత!

యోధులకు సౌకర్యములు.
పెల్లుసుపాక్షిప్రభ్యిణి లేఖ.
 ఆంగ్లప్రజల స్వభావము చోద్యముగ నుండును. కొన్ని సమయములందు కాంతముపోయి తక్షణపాటు గలుగుచుండును. యోధుల సౌకర్యమునకై ఆంగ్ల ప్రాంతవ యువకులు, మహారాజులు, రాజులు, ప్రజలు, సకలవిధముల శ్రమపడుచున్న సు సర్ ఎవ్వర్లు వాడ్లవాసిన లేఖ యప్రమాణములతో నిండి యున్నది. ఆ యప్రమాణ వాక్యములను ఖండించుచు మెన్ను ఫర్వప్రభ్యిణి ప్రచురించిన లేఖ ముఖ్యములను తొలగించగలదు. ఇంగ్లాండు నందు స్వచ్ఛంద సహాయములముల సహాయము లేకున్నచో మెసపాటెమియానందలి యోధులకు సౌకర్యములు లేకను బాధపడియుండునని సర్ ఎవ్వర్లువాడ్ల వ్రాసి యుండెను. హిందూదేశమునందు యోధులసహాయము ముఖ్య పట్టణములందు స్థాపింపబడినవి, అవిధులనుండి నెలకు 1,50,000 రూపాయల విలువగలవస్తువులు యోధులనుఖయనకై పంపబడుచున్నవి. మరియను రెడుకాసు నిధినుండి 80 లక్షల రూప్యముల విలువగల వస్తువులు వైనికుల సౌకర్యమునకై పంపబడినవి. హిందూదేశమునందు రెడుకాసు శాఖలు 57 పెద్దనియును 810 చిన్నవియును, వైనికుల సౌకర్యమునకై పాటు పడుచున్నవి. హిందూదేశమునందు వైనికుల జేయమునకై యువకులు చేయుచున్న శ్రమ ఇంగ్లాండునందు స్త్రీలు చేయుచున్నదానికి తగ్గదనియును మెసపాటెమియాలోని వైనికులు సంతకమున కృతజ్ఞతను తెలుపుచు లేఖలను వ్రాయుచున్నారనియు మున్నఫర్వప్రభ్యిణి వ్రాయుచున్నది. ఈకృతాంతమును జదివి సర్ ఎవ్వర్లువాడ్ల తనసంఘము లేమిచేసినదియును వ్రాసిన ప్రజలు చదివి సంతసించుదురు. యోధులనుఖయనకై ఈదేశమునందు విశేష ప్రయత్నములు జరుగుచున్నను చేతికి వచ్చినటులు వ్రాయుట వాడ్లగారి యలక్షేమమున దెలుపుచున్నది. ఉధుదేశముల భాగ్యవశకు స్థితిగతులను సాంప్రదాయములను బరిశీలించినపుడు భరతఖండమునందలి స్త్రీలు మెసపాటెమియాలోని వైనికుల సౌకర్యమునకై హెచ్చుగ శ్రమపడిన తేలగలదు.

సర్వ సామ్రాజ్యసభ.
 సర్వ సామ్రాజ్యసభకు భారతీయప్రతినిధిగా సర్ శంకరం నాయుగారు లండనుకు పంపబడుచునని విని, నాయుగారు తిరిగి వచ్చినంతవరకు కలకత్తా ఉన్నత న్యాయాధికరులకు సర్ ఆనుతోష్ ముఖర్జీగారు వారి సాక్షునియమిను లగుచుగనియు తెలియవచ్చుచున్నది. ఈ సాక్షుల కింతకుండు నుత్తములయిన దేశీయ ప్రతినిధులు లేరని నిశ్చయముగా జెప్పవచ్చును. శంకర నాయుగారు ఈతరుణముం దింగ్లాండుకు వెళ్లుటయు దేశ జేయమున కనుకూలముగ నుండును. వారు ఇండియా కార్యదర్శిగారితోను, ముఖ్యమంత్రి మొదలగు ప్రముఖులతోను యుద్ధాంతరసంస్కరణము తెల్లందలయనో వ్యవహరించి చెప్పుగలరు. కర్ణాట ప్రభువు మొక్కరాజులయను అధికముగా నున్న మంత్రి మండలివాకి క్షౌరందవాశములను ఉచితగిరితిని మనవిచేయగలరు. శ్రీనాయుగారి మాటలు, ఎంతో ఆదరణముతో విచారించ బడవలయునో అంతో ఆదరణముతో ఆలోచింప బడవలసిని స్పష్టముగా జెప్పవచ్చును. వీరి ప్రయాణములక దేశమునకు నుంచునుపకారము జనునని తలంచుటకు ఇంక చాల కారణములను గలవు. సర్ జార్జి బర్నెట్ గారు “ ఇండియా పక్ ” పత్రికాప్రతినిధిగో మహాగాజా సర్ ప్రతాపసింహుని శిష్యులుట యుచిత మని వాగొనవచ్చు. ఈ మహాగాజుగారు మునుస్థులు. మహాపరాక్రమవంతులు. భారతయోధుల శౌర్యపాదాలములను లోకమునకు చాచినవారు కానివారే. గొప్పవై న్యాధిపతులయినను ఆధునిక గౌరవములలో ముఖ్యముగ బ్రిటిషు ఇండియా పరిపాలనమునందు ప్రవేశము కలవారు కాని వారిని ఇంగ్లండు చుట్టలక బ్రిటిషు ఇండియా పౌరుల హక్కులకు హానికలిగిన కలుగరచ్చును. ఒక్కసారి ఇట్టి ప్రతినిధులు పోషాటులక చేసిన అపకారము తీరతరముల కలవను నిలిచి పోవును. ఇతర సాక్షానాధిపతులలో నెరరి నెన్నొకరినను జూచు జేత్రమే ఇంతకుండు హెచ్చుగా వారికవ్యయించును. రెండవ ప్రతినిధిగా మన మహావ్యక్తియ సాధులలో నెరరియను నియోగించుట శ్రేష్ఠతయను. జప్తిను అబ్దుల్ రహీం గారికిండు యోగ్యులు మరెవ్వరు కలరు?

దివాన్ బహద్దర్ కృష్ణస్వామి గావు గారి యుపన్యాసములో నూదించినంతిని మరగాను నెట్లులు ఆశ్చర్య బాధ్యమున ఆ ప్రావిన్సులు బాధ్యముగా మార్పుటకు దొరతనమువారంగీకరించిరి. అటు లంగీకరించుటలో దొరతనమువారు కొన్ని మార్పు లవసరమని నూదించిరి.

వృత్తాంతములు
 పండ్లదండన ఉత్పత్తి కాశ్యరెన్ను డిశంబరు 29, 30 వ తేదీలను బాలనూరులో జరిగెను. నుండసా జరిగాందారు, రాజా శ్రీనివాస రాజుగారి రాజదేవుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. బ్రిటిషు రాజధర్మిని జూపుటకై దొంగలముఠారు తమ కవకాశ మాయనందుల కధ్యక్షులు విచారించిరి.

సముద్రమున రాజపోకలు నలుపు ఓడల రాకడ తేదీ పోకడ తేదీ మున్నగు వివరములను తంతివాస్తవములముగా పంపకూడ దని ఇటీవల నొక యుక్తవృత్తి ప్రకటించబడినది. ఓడల యేజంట్లకు గాని స్నేహితులకు గాని ఓడలనుగూర్చి తెలుపవలసి వచ్చినప్పుడు లేఖలములముగా పంపుట మంచిది.

నరసాపురము నందలి విద్యాధిపతి గృహమునందు విద్యాధులకు బాగుగా వసతిగూర్చబడుట లేదనియు, నూపరింపెండెంటుగారు బాలరకు గావలసినభోజనసౌకర్యములను జేయించుటలేదనియు, వసతిగృహ మందీయు అధ్యాప్తముగ నుండినను బాగుచేయింపలేదనియు నొకరువ్రాయుచున్నారు.

తిలెట్ దేశమునందు విశేషముగా పర్యటనము సలిపి గొన్ని ప్రదేశములను క్రొత్తగా కనిపెట్టి ప్రఖ్యాతిజెందిన రాయ బహదర్ సరత్ చంద్రనాథ్. సి. బి. ఇ. గారు పోర్టు కార్నెల్ కేలు పురమునందలి దేవపహాడములోని తమ మందిరము నందు ఈయధ్యాప్తము 1½ గంటలకు పరమపదము నొందిరి.

ప్రయాగయందు జరుగు మహాస్నాన మహాత్మ్యమున కప్పజేయాలికులు రాసాగిరి. అదటి ఏర్పాటులను పరిశీలించుటకు సంయుక్త రాష్ట్రముల పాఠశాల్యభాగ సహాయాధికారి (డిప్టీ కమిషనరు) డాక్టరు సోసాగారు నదితీర్థమున విడిది ఏర్పరుచుకొనిరి. ఈ యాత్రను గమనించుటకు వాకిసుగారిని ప్రత్యేకముగ జాయంటు మేజిస్ట్రేటుగా నియమించిరి.

ఆనీలెంటుగా రెవట నున్నారని పలువు రడుగుచున్నారు. ఆంధ్రదేశమున స్వపరిపాలనభావ న్యామకై బహు శ్రమపడిన ననెక తావులనుపొంది వారిచటి కేలెంచెదరు. ఈ నెల 5 వ తేదీ నామె విజయనగరమున నుండెను. నేను వాస్తవ నందునను. 8 వ తేదీని కాకినాడయందును, 9 వ తేదీని రాజమహేంద్రవరమునందును 10 తేదీని ఏలూరునందును, ఉండురు, 11 వ తేదీని చెన్నై పురికి నిచ్చెనెదరు.

రంగూనునందు మొదట వైనికుడు గను తరువాత పోలీసు ఉద్యోగిగను ఉండిన బర్సెలు అనంతకు “కిరవరు ప్రభువునిధికి ధన్యమని ప్రజను మోసగించి సామ్యు కనూలు చేసి దాని సహారించనని అరిచివైని కి కేసులు చేయబడిన. రంగూను సహాయమేజిస్ట్రేటు అతనికి నేరమునకు ఆదేశి నెలలనందున 18 నెలలు కిరవకేతు విధించెను. అతడు ఫిఫు కొవ్వరు అపిలుచేయగా న్యాయమూర్తులు అపిలుపు ప్రోక్షిసెరిరి.

అస్ట్రేలియా దేశములో అచ్చుమలేక ప్రజలు అల్లగురును గొట్టు తిండ్రివాస్తవ వచ్చుచున్నవి. యుద్ధముజేయుచున్న వైనికుల వేనకనుండు వైద్యములు అర్థభోజనముతో కాలక్షేపము చేయుచున్నదని లండను మార్షింగ్ సోషల్స్ పత్రిక మొక్కలుడా వెళ్లు విలేఖకుడు వ్రాయుచున్నాడు. ఆరు నెలలలో ఏవో రక్షణోపాయములను వెతుకనియెడల హిందూ దేశమును దాటివలెనని వచ్చుటను సంభవించియుండెనని మహాత్మాజును సంభవింపగలదట. అయితే, లోకములో హిందూదేశ మామహాత్మామములకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది!!

తురుష్కస్థానము యుద్ధమునకు పూర్వము అస్ట్రేలియా, జర్మనీ, రష్యా, ఇంగ్లాండు, ఫ్రాంసు దేశముల రక్షణము క్రింద నుండెను. ఈ పరాధీనస్థితిలో ఇక ముందు తానుండ ననియు, యూరపు దేశములనున్న ఇతర స్వతంత్ర రాష్ట్రముల వలెనే తానును జీవించవలసి యున్నదనియు, తెలవక రాష్ట్రమునకు తన యధికారముక్రింద నొసంగిన స్వపరిపాలనమును రద్దుచేయుచున్నాననియు, శత్రువుండలి వారికి (అస్ట్రేలియా, జర్మనీలకు) తురుష్క దేశము తెలియ పడచినది. యుద్ధానంతర పరిష్కారమునందు తుర్కీగతి ఎటులయ్యునను స్వపరిపాలనమును తన అధీనతక్రింద ననుభవించుచున్న వారి తావునుండి లాగు కొనుట శుభప్రారంభముగా నుండదన్నది.

లండ్ను, జనవరి 4.—మిత్రమండలివారు సలుపుచున్న గ్రీసు వర్తక నిరోధము గ్రీసు వారికి విశేష సీదాకరముగ నున్నది. కొట్టేల దుశాణముల చెంగ లేకవునాటలు నావాటి కధికమగు చున్నవి. ప్రస్తుతమున్న ధాన్యమును పిండియు జన వరి మాంసములొ సగమువఱకునైనను చాలవు. ఏథెస్సనందు రాజు పక్షమువారే యనేకులు ప్రభుత్వమువారిని విశేష సంక్షోభ పెట్టుచున్నారు. ఎవ్వరి ఆధికారమును వారంగికిరించుటలేదు. ఇంతవఱకు రాజపక్షమువారివై సానుభూతిని గలిగి ప్రాంత హిందువున్న పైనికవర్గమును సాయములై తిరుగబడు చున్న ప్రజల కెదురు చెప్పలేక వారు చెప్పినట్లే వినుచున్నారు. పారిసునందు 1871 వ సంవత్సరమున నేర్పడుపబడిన సంస్థా పనము వంటిదే యొక సంస్థాపనము తెలకొల్పుదడచున్నది.

తూర్పు ఆఫ్రికా

తూర్పు ఆఫ్రికా యుద్ధము

లండను, జనవరి 4:—తూర్పు ఆఫ్రికానుండి ఇట్లు తెలియుచున్నది:—గత సోమవారమునాడు మేము పూర్వము కొండలకు దక్షిణముననున్న మిగతాలోయందుండి కందక నిర్మితపంతులను ముట్టడించితిమి. శత్రువులకు విశేష నష్టము గలిగెను. ఫిరంగులును తడితర యుద్ధోపకరణముల నేకములును పట్టుపడెను. కిలాంబాకు నైర్వలనుండి రుఫీజీలోయవై పునకు శత్రువులను వెంబడించి తిటిమితిమి. ఇంతలో మనపటాల మొకటి మహారణ్యప్రదేశములగుండ బోవుచు రుఫీజీలోయకు దక్షిణముగా బోవుచున్న రోడ్డు ప్రక్కను స్థానముగొనెను. ఇంకను తూర్పున మన సేనలు రుఫీజీ డెల్టానుండి దక్షిణముగా బోవుచున్న మార్గముల ప్రక్కకు చేరినవి. ఇక్కడ విశేష మగు శత్రు సేనగలదు. ఇరింగాలి నాకు తూర్పుననున్న బ్రిటిషు సేన భక్త శత్రుపక్షాలమును మెహంజిదై పునకు పాఠదోలు చుండెను.

జర్మనీ

జలాంతర్గాముల సంహార సారంభము

లండను, జనవరి 5:—యుద్ధము చేయనివారి ప్రాణసంరక్షణమునందు జర్మనులు కేవలము నిర్లక్ష్యముగ నున్నారు. రాప మానెను-వెట్టుమినిస్తరు నౌకలను ముంచిరి. నార్తవేల్సు నౌకను టూర్నడోతో కొట్టి ముంచితిమని 9-11-16 న జర్మనులు ప్రకటించిరి. నార్తవేల్సు అను కేరళుల ఓడచెక్క సేనను కోపు యుద్ధము శవములు కార్చి పుత్రమునను తేరినవి. గాలి హెచ్చుగా నున్నపుడు నావికులు పడవలలోనికి దిగి మునిగియుందు రనుకొనుచున్నారు.

కెయిజరు, ఫెడ్లెనాండుగార్లు

అంస్టర్డామ్, జనవరి 5:—3-వ తేదీని బర్గేరియా రాజు కెయిజరుతో జర్మనుశిబిరమున చాలసేపు ముచ్చటించెను.

జర్మను సరతులు.

లండను, జనవరి 5:—జర్మనుల సంధిపక్షములు ఇదివఱకే విల్సను గారికి పంపబడినవని “కీలిస్కు-వోల్క్స్-జీటంగు” పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

ఆస్ట్రియా

ఆస్ట్రియా హంగరీయుండు ముత్రివర్గపు విషమస్థితి

లండను, జనవరి 5:—వోసిస్కు-జీటింగు పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది.—టిజ్జా ప్రభువుకు విరోధియగు జూలియస్ ఆండ్రాస్ ప్రభువుగారిని చారల్స్ చక్రవర్తిగారు వియన్నా నగరమునకు బిలిపించిరి. టిజ్జా ప్రభువుగారి రాజీనామాకంటె ముందు హంగరీయుండు మిశ్రమమంత్రవర్గము త్వరలో నేర్పబుబడవచ్చును.

ఆస్ట్రియా-కా ఆవు.

లండను, జనవరి 5:—రణ రంగమునకు వెనుక నున్న వైనికుల కొకపూట మాత్రమే భోజనము చొరకు చున్నది. 6-నెలలలో సహాయము రానిపో హిందూ దేశమునకు బైట వెన్ను కలుగగట్టి కఱవు తప్పక కలుగునని బుడా పెట్టునుండి మార్షింగు సోట్టుకు తంలివార్త వచ్చినది.

అమెరికా

జర్మనీ సాధిపరతులు.

లండను, జనవరి 4:—జర్మనీ అహంకారము వదలి సంధి పరతులనుగూర్చి జర్మనుల ముఖ్యాభిప్రాయములను విల్సను గారికి తెలియబఱచునంతటిస్థితికి దిగినది. ఇదివఱకు జర్మనులు సంధి పరతులనుగూర్చి యేమియుచెప్ప బూనుకొనలేదు. వాషింగ్టనులో సంధివిషయములను గూర్చిన సమాచార మంతయు రహస్యముగా నుంచబడుచున్నది. రహస్యముగా సంధి విషయములు దినది నాభివృద్ధి గాంచుచున్న వని అమెరికనులు తలంచుచున్నారు. బ్రిటిషువారు జర్మను వర్తకమును నిరోధించుటవలన గలిగిన ఫల మిదియే. మిత్రవ్యయపు తేర్పాట్లును వానివలన గలుగు ఫలితములును అన్నికడల జర్మను ప్రముఖులకును కఠినమస్య కొనుగుచున్నది. విషమస్థితి గలుగునని కొందఱు తెదరించుచున్నారు. ఉరలగడ్డలపంట ఈసంవత్సరము చాలతక్కువ యైనందున జర్మనులకు భయ మధికమైనది. 1915-వ సంవత్సరమునందు 500 లక్షలబున్నుల ఉరలగడ్డలు ఫలించెనుగాని గతసంవత్సరము 200 లక్షల బున్నులే లభించెను. జర్మనులకు ఉరలగడ్డలే ముఖ్యపాదము.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(౧)
(మా విలేఖనుల వద్దనుండి.)

శ్రీశ్రీ

రాజప్రతినిధిగారికి నచ్చిన యుద్ధవార్త

శ్రీశ్రీ, జనవరి 5:—జనవరి 3 వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్రీ వార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చినది:—

ఆంగ్లరంగము
ఆంగ్లరంగమున శత్రుస్థానపు ముట్టడులును, ఫిరంగి యుద్ధమును జరిగినవి.

పరాసురంగము
విశేషములు లేవు.
ఇటలీ రంగము

ఆస్ట్రియనులు నిరంతరము గొరిజియాపై ఫిరంగుల అగ్నిని వర్షించుచున్నారు. ఇటలీవారి ఫిరంగిదళమువారు శత్రుకందకములమీదను, రాకపోకల మార్గములమీదను ఫిరంగులను గాలిచిరి.

రష్యారంగము
రష్యులు నెలీషియానును శత్రువుల ముట్టడులను భంగపఱచిరి.

కొమేనియా రంగము
మాల్దేవియా పర్వతములందు తీవ్రమగు యుద్ధము జరుగుచున్నది. తాము కొంత పురోగమము సలిపితిమని జర్మనులు చెప్పుకొనుచున్నారు. శత్రువుల ముట్టడులను వ్యర్థ పఱచి వారిని పాఠదోలితిమని రష్యులు చెప్పుచున్నారు. రష్యులు కొమేనియను పూసానివై పుకు వెనుకకు పోయిరి. ఈ పురమునుగూడ శత్రువులు సమీపించుచున్నారు. రష్యులు మేసిన్ వంతెన సమీపమునకు జేరుకొనిరి.

పంజాబు

రెండవ లాహోరు కుట్ర కేసు.

లాహోరు జనవరి 5:—టి. పి. ఎల్లి. డి. సి. ఎస్. (అధ్యక్షుడు) మేజరు ఫ్రీజలి (లాహోరు జిల్లాజడ్జి) రాయుబ హదూరు గోపాలదాసు బహదూరుగార్లు న్యాయాధిపతులుగ నేర్పడి విచారణచేసి నేకుమధ్యాహ్నము 3 గంటలన ప్రిప్పు చెప్పిరి. ఈ కేసులో ముద్రాయాలు 18 గురు. వీరిలో నొక డింకను చిక్కిలేదు. 8-11-16 మొదలు 14-12-16 వరకు ను విచారణజరిగినది. ఫిర్యాదీల పక్షమున 117 గురును ముద్రాయాలపక్షమున 101 మందియును సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఈ ముద్రాయాలలో 4 గురుమాత్రమే విదేశములకు పోనివారు. 1వ ముద్రాయి అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములకును 12 న 15 వ ముద్రాయి చీనా జపాను దేశములకును 17 వ ముద్రాయి మానిల్లాకును 9 గురు కెనడాకును వెల్లివచ్చిరి. తబారాం-తల్వంతుసింగు-కర్తూరుసింగు-హజీబ-అబ్దుల్లా-హుసింగులకు ఆర్థరకిని చరణపంథాయను బోటాముసింగుకు యానజీంద ద్వీపాంతరవాసమును ఫజల్లీను-హరిసింగు-మన్నాసింగు-కమేర్సింగులకు యానజీంద కారాగృహ వాసమును అమర సింగునకు రెండు సంవత్సరములు కారాగృహ వాసమును విధింపబడినది. ఫజల్లీనును దొరతనమువారు తమింప దగునని న్యాయాధిపతులు సూచించిరి. భీమణసింగు వలిపుసింగు-దయాబుసింగు-చిక్కిరుసింగు-అబ్దురుసింగులపై నేకుమ స్థిరపడవంతున వారిని విడుదలచేసిరి. విడుదలపబడిన పిగ్గుట ముద్రాయాలన్యాయవాది న్యాయాధిపతులకు వందము లాచరించి వారి సావధాన చిత్తతకు సంతనమును తెలిపెను. అమెరికా-కెనడా-సామ్రాజ్యాన్నిస్కో-పిసాంగు-సింగపూరు హంకాంగు-మోఫే-సయాము-మానిల్లా మున్నగు స్థానములలో విప్లవ కారుల యుద్ధమును ప్రబలముగ నున్నది. జర్మనులు విప్లవకారులకు వాసుబయై ధన మొసంగుచున్నారు. విప్లవకారులను బెర్లిన్ మున్నగు ప్రదేశములకు గూడ జర్మనులే పంపుచున్నారు. సామ్రాజ్యాన్నిస్కో యుగాంతరాశ్రమము విప్లవకారుల కాటకంట్టు. అదటి ముద్రాలయమున గాదరు-గాదరుగంజి-అనుపత్రికలు ముద్రింపబడి ప్రకటింపబడుచున్నవి. చాలవిప్లవ కవలత్రములకు వారు ముద్రించివానిని బండ్లకొరిదినింపి ప్రపంచమంతటను ముఖ్యముగ రణరంగమునందు జర్మనుల ధనసహాయము వలన పంచివెట్టుచున్నారు. వీరింతటితో నూరుకొన లేదు. విప్లవోద్యమమును వ్యాపింప చేయుటకు కొందరిని వివిధ దేశములకు పంపిరి. విదేశములందు దాయాధములను కొని ఇండియాదేశమునకు పంపుచున్నారు-అనువిషయములు సాక్షులవలన నిర్ధారణయైనవని తీర్పున వ్రాయబడినది.

కలకత్తా విశ్వ విద్యాలయ సమావేశము.

కలకత్తా విశ్వ విద్యాలయ సమావేశ మి సాయంత్రము 3 గంటలకు సెనేటు మందిరమునందు జరిగినది. అందు విశ్వ విద్యాలయోపాధ్యక్షులగు డాక్టర్ డి. పి. సర్వాధికారిగా రుపవ్యసించిన యుపన్యాసమునుండి ఈక్రింది విషయములు ప్రకటితములు:—

సర్వాధికారిగారు ప్రారంభమున చాన్సులరుగారికి స్వాగత మొసంగి, రెడ్ క్రాసుగారు కాలైకోలు ప్రభువుగారికి వీడుకొల్పు నిచ్చి, విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులలో గత సంవత్సరము జీవయాత్ర గడవినవారంతగా లేవందులకు సంతసించి, విశ్వవిద్యాలయమునకు ప్రముఖ లాసంగునున్న విశాళములను దానములను వివరించి, చాన్సులరు గాజప్రతినిధిగారు కొన్ని దినములు ముందు విశ్వవిద్యాలయసభకు వయచేసినందులకు విశ్వవిద్యాలయసభ నభినందించి ఇట్లు చెప్పిరి:— కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించబడినవెనుక కానింగు ప్రభువుగారు మొదటిసమావేశమునం దుపవ్యసించుచు విశ్వవిద్యాలయమున విద్యాభివృద్ధినిపూర్తి చేయుముగా గొనియాడిరి. ప్రస్తుతమున విశ్వవిద్యాలయములందఱకే విద్యారాఖు లేర్పఱపబడినవి. త్వరలో సార్వభౌమికవిద్యారాఖులు సేవబుబడ నున్నవి. విశ్వవిద్యాలయము జాతి, మత విచక్షణలున్న గొప్ప తత్వముల విభేదములను లేక అందఱికిని విద్య నేర్పుచు న్నది. ఈ కారణమున వై జాతులవారికిని తత్వజాతిజనులకును సమానత్వము క్రమముగా స్థాపితమగుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయ పట్టపరీక్షయందు కృతార్థులైనవారు మహారాజసంతతివారి నుండి పంచమజాతివఱకు గలరు.

నూతన విశ్వవిద్యాలయములు నిర్మింపబడుచున్నవి. పాట్నా విశ్వవిద్యాలయపు ట్లింగ్ ఆఖిలభారతీయ శాసన సభయందు చర్చింపబడుచున్నది. వీని విషయమై కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారి యభిప్రాయము నడుగబడినది గాని ఆ విషయమైన చర్చ జరపుటకు మన కింక నవకాళ్లము గలుగలేదు.

అంగ్లో ఇండియనుల కొఱకు ప్రత్యేక కళాశాలలు నిర్మింపబడవలయునని చాన్సులరు గారు అంగ్లో ఇండియను సభ్యులు మువారి కొకపర్యాయము చెప్పియుండిరి. చిట్టగాంగు ఘరీ దూపురు, రంగపూరులందు నూతన కళాశాలలు నిర్మింపవలెనని ఆయా పురజనులు విజ్ఞాపనములను బంపిరి. కొమిల్లా కళాశాలను మొదటితరగతి కళాశాలగా జేయవలయును. ఇతర విద్యాలయములు కొన్ని తమంతట తామే ఉన్నతకళాశాలలగుటకు ప్రయత్నించుచున్నవి.

ప్రారంభమునుండి విద్యాలయములలో విదేశభాషయందు విద్య నేర్పబడుటచే అంగ్లభాష విద్యార్థులకు పట్టువడకున్నది. విద్యనంతటిని సక్రమముగా దేశభాషలందు నేర్పగలిగినస్థితి గలిగినప్పుడు ఈ లోపము త్వరలో పంతరించును.

అనంతరము సర్వాధికారిగారు బంగాళీభాషా ప్రాచీన్యమును గురించి చెప్పి ఉత్తర సాహిత్యోపాధ్యాయులకు తీతములను కృత్రి చేయవలయు ననియు, సాతశాలలందును, కళాశాలలందును ప్రాచీనముల ఫంక్షుల నేర్పఱచి యుపాధ్యాయుల యుసలితనమున వారిని గాపాడవలయు ననియు సూచించిరి. పిగ్గుట వారు గుర్ధమునగూర్చి వివరించి హైంగవా శయములను విశేషముగ వివరించిరి.

అభినవ భీమ సేనుడగు ప్రాధేసరు రామమూర్తిగారు.

శ్రీమతి ఎ. జి. కామ్య
నర్. ఎ. జి. కామ్యగార్లు ఆదరణక్రింద భారత దేశమునుండి వలసపోయినవారి సహాయము నిమిత్తము 8-1-1917 తేది

సోమవారము ప్రదర్శించెదరు.
9-1-1917 తేది మంగళవారమునాడు సిద్ధి ఫెల్లానుకును మద్రాసు ఫెల్లాను ఫజల్ దీనుకును కుస్తీ జరుగును.
రేల్వే యథాప్రకారము.

వీరేశలింగ కవి సమాజము.

19 వ సంవత్సర చారిత్రము.

ఆంధ్రము స్వయం ప్రజాపరిపాలన సంకల్పములు కాలక్రమమున నిర్మితమగుచు, అభివృద్ధి నూతనోన్నాహమునకును, క్షీణాదిక వికాసమున, కారణములు. 19 వ సంవత్సరము కృష్ణాబద్ధ కుముదాభివంధు స్థాపితమైన వీరేశలింగ కవి సమాజపు సంకల్పన కృత్యానియను గణించినవానికి వైభావములు స్ఫురింపదు. ప్రజలకు విద్యాప్రతిపత్తిని కలిగించి, వారి బుకనర్థమును బలపఱచి, మత, ధర్మ, సంఘ విషయములందు పరిష్కారము కలిగించి పనిచేయు సంస్థకముతో స్థాపితమైన వీరేశలింగ కవి సమాజ మిప్పుడు, రాత్రిపాఠశాలను ప్రాథమిక నాసమాజమును పోషించుచు, ఎన్నియో సత్కార్యముల కలంబునకు నున్నది. ఒక సంవత్సరము కంటె ఒక సంవత్సరము సమాజము వృద్ధిపొంది సభ్యుల కార్యదీక్షను వృద్ధి చేయుచున్నది. 1914-15 వ సంవత్సరముకంటె 1915-16 నందు సమాజము 38 నుండి 43 నుండికృష్టియైతి. సభ్యులు 6 నుండి 11 కి వృద్ధియైనది. మందిరమునకు వచ్చు సాతకులు ప్రతి దినమున, 11 నుండి 16 వరకు పెరిగిరి. ఇది యన్నియు సమాజపు టిభివృద్ధిని చెప్పక చెప్పదు. కాని శ్రీలు చదివిన పుస్తకముల మాసపుత్రికల సంఖ్య 206 నుండి 160 కి తగ్గుట సంతాపకరమని మాత్రము చెప్పక తప్పదు. శ్రీవిద్యాభివృద్ధి సమాజోద్దేశములలో ముఖ్యమని కార్య నివేదికము నందు కార్యదర్శి తెలిపి యున్నాడు. శ్రీలు కోరికపట్టుకు పుస్తకములను సమాజమువారు బుక్కులకు నిండ్లకు పంపెదరు. వారు బహుళుతి పరీక్షలకు చదువుట యందును తోడ్పడుచున్నాడు. గ్రంథాలయమునుండి గ్రంథములను ఇండ్లకు తీసికొనిపోవుటకు సేవకునులేని తెలివిన సమాజములు పెంపొందే తీరులని యున్నాడు. నవసాపుకపు తాలూకాభివృద్ధి సంఘమువారు బుక్కు శ్రీలబహుళుతి పరీక్షలలో నలుగురు శ్రీలు కృతార్థులగుటచే. మొదటితరగతియందు ముగ్గురు శ్రీలు రెండో, మూడో, నాలుగు వారుగ నెల్ల బహుళుతులను పొందుట సంకోచకము.

సంఘముకార్యముగ కర్మలకు, తమార్పియందు సమాజమున రివ్యరణ చేయించిరి. సమాజపు ట్రాస్టి అయిదుగురు బ్రష్టిల స్వాధీనమునందున్నది. ప్రస్తుతము సమాజమువారివారు రు 415 ను నిలువచున్నది. గతసంవత్సరమున జరిగెను 441-13-1 య. ఖర్చును 441-12-4 య. నిలువ. 0-0-9 య. సమాజములకు రు 100-0-0 లను అప్పుకొని వారిలో రు 45-8 లను మాత్రము తీర్చివేసి. బ్రష్టు దస్తావేజు ఖర్చులను రివ్యరణ ఖర్చులను భూపతి గారు బాపరాజుగారు ధరించి గ్రామవాసుల కృతార్థులకు బాగు చేసి.

రాత్రిపాఠశాలయందు ప్రస్తుతము 40 నుండి చదువు కొనుచున్నాడు. వీరిందరు పగలు పాఠశాలయందు సాటుపకు దురు, వ్యవసాయము చేయుదురు, మరియు బీదలు. పాఠశాల ఖర్చులను సమాజమువారును, ఇంకో ధర్మాశ్రమమున, ధరించుచున్నాడు. పాఠశాలకు ధనసహాయమును చేయించగలవని దని సమాజము తాలూకాబోర్డువారికిని విద్యాకాభివారికిని దరఖాస్తును పంపించిరి. కాని పర్యవసావ మింకను లేని నట్లు లేదు. పాఠశాలతోడ్పాటు లేనిది చూడ జేయునందు నిద్యవ్యాధిండుట కకకాళ ముండదు. తాలూకా బోర్డువారు పాఠశాల పునరుద్ధరణ ధరఖాస్తును యింకాచేసి విద్యాప్రతిపత్తికి తోడ్పడ ప్రార్థనలు.

ప్రజలస్వేచ్ఛ ప్రతిపత్తిని వృద్ధిచేయుటకు 12 సంవత్సరములక్రిందట స్థాపితమైన ప్రాథమిక సమాజము గతనెలవైబరు నుండియు కవిత్వ చూపెడిది. సమాజమునకు భూపతిగారు రామకృష్ణం రాజుగారు భార్యగారు రూపాయలన్ని రుదయా దార్యమును కనపరచిరి. ఆరొమ్మియ సంవత్సరముల పనిరూపాయలకుతుల వడ్డీ కిచ్చి 1916 వ సంవత్సరపు వడ్డీని ఆరొమ్మియ కలిపిరి. మరణాలవలన వసూలు రు 4-12 య. ఆరొమ్మియ సమాజముల బీదల బోషణముక్రంద వినియోగించిరి.

సమాజము వారి సత్కార్యకలంబునకు సంవత్సరనియము. విహారకానానుభవ్యులం టిం టి కి నిది రిగి ను 14-50 వ నూలు తేసి ఆంధ్రులకు రు 8-20 లను బంతుల బాటను కరకాలరకు కిక్కిరి ర్నాత్రి పాఠశాలకు నిచ్చిరి. కృష్ణవరకొట్టేటి ములకబాధితులకు నాలుగురూపయలను పంపి సమాజమువారు తమ ప్రజాపత్నియను అపన్నులయందు సానుకంపము వెల్లడించిరి. సమాజ వార్షికోత్సవ సందర్భమున బీదల కన్నకర్రవ్రాసములను చేయవలసిన

స్థానిక వార్తలు

(0)

భజన:— కేపటి ఆదివారము ఉదయము 7 గంటలకు బ్రహ్మ సమాజము వారి యుచితపరసాలయమున, 27 బ్రాహ్మ భజన జరుగును.

ప్రకటనము:— ట్రీయరుల రాకపోకలను గూర్చి పత్రికలకంపు శంక్రివాల్ల మధ్యప్రకటనమునకు వచ్చు కొనగూడదని నిషేధింపబడినది.

సంగీతసభ తిరువల్లిక్కేణి:— వై సభ తరపున నెం 1 రు వెంకటాచలశెట్టి కిక్కిలో పల్లదం సంతివరావు. పిల్లనగ్రోవి కిక్కిరి 7-వ తేది ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు జరుపబడును.

మదరాసు హైకోర్టు:— జనవరి 8 వ తేదినండియు మధ్యప్రకటనము వరకును మదరాసు హైకోర్టు ఉదయము 10-45 గంటలు మొదలు సాయంకాలము 4-45 గంటల వరకును పనిచేయును.

నిమ్మజాత్యుద్ధారక సంఘము:— బ్రాహ్మ యందలి వై సంఘము వారి రాత్రి పాఠశాల మందిరమున కేపటి ఆదివారము ఉదయము 8 గంటలకు రుద్రకోటిశ్వర స్వామివారు “విశ్వయూనకు మాధు”ను గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

ఇంగ్లీషు మెయిలు స్తీయరు:— క్రైయను సరియైన కేళకు వచ్చినయెడల ఇంగ్లీషుమెయిలు తపాలు కేపటి సాయంకాలము 6 గంటలకు చెన్నపురిలో బటువాడా చేయబడును. ప్రత్యేకముగ సంచులుగలవారి తపాలు సాయంకాలము 6 గంటలకే సిద్ధము చేయబడును.

జంతుహింసా నివారణోద్ధారక సంఘము:— ఈ సంఘమువారి సాయంకాలిక జంతుప్రదర్శనము జనవరి 20-వ తేది శనివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు జిమ్ భానా ఆటస్థలములలో జరుగును. వెట్టిండ్ల శ్రద్ధ ప్రభువును పోషకులుగా నుండురు. వెట్టిండ్ల కొరసానిగారు బహుమతుల నొసకదరు.

శ్రీ భాగవతోపన్యాసము:— కేపటి ఆదివారము ఉదయము 8 గంటలకు సాహుకారుకేట, ప్రోగ్రెస్సివు యూనియను స్కూలుయందలి అన్నామలెమొదలిగారి హాలులో మహాకవి ఎం. లక్ష్మణమూరిగారు శ్రీ భాగవతము, ఏకాదశసంస్కంధము, 17-వ అధ్యాయమునందలి “వర్ణశ్రమ కర్మము”ను గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

బోడా వ్యవసాయ, పక్షామిక ప్రదర్శనము క్రిందటి మంగళవారమునాడు జరుగబడినది. సంస్థానమునందలి ప్రకృతిలను, కళలను ప్రోగ్రెసింది అభివృద్ధిచేయుట యే ప్రదర్శనముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము. సాధారణముగ ననుభవమునన్న చేతిపనిల విధానముల జూపుటయే గాక ఇప్పుడున్న ప్రశ్నలలో కలపబడిన తేలులబెట్టుటకు గూడ దిని యుద్దేశింపబడినది. ప్రదర్శనమై దుభాగములుగ విభజింపబడినది. (1) కర్మసాయము (2) ఉద్యానకృషి (3) అటవీఫలములు (4) పక్షిశ్రీలు (5) విద్యాప్రదర్శనములు.

దని భూపతిగారు వేంకయ్యగారు రూ 100 లను ద్రోణంగాజు సీతగృహులకు తమ ఆనాసకాలమునందు రూ 50 లను ఇచ్చిరి. ఆ సామ్యురొది వడ్డీని మాత్రమే ఖర్చు చేయవలసినదని దాతల యుద్దేశము. వెంకయ్యసైన్యగారు మూలధనము క్రింద గారు రూపయలను లిమ్మటకు వాడారముచేసి రూ 50 లను వసూలించిరి. భూపతిగారు బాపరాజుగారు రూ 200 లిచ్చిరి. సమాజమువారు రూ 135 లను పరులకు వడ్డీ కిచ్చిరి. బోద్యాకంతులకు కొందరు ఆంధ్రులు గ్రహముల తిర్రూపాయల 55 గ్రంథములను సమాజమునకు ప్రసాదించిరి.

ప్రతి సంవత్సరమున నవంబరు మాసమునందు జరుగవలసి యుండిన వార్షికోత్సవము అతివృత్తులవలన యధాప్రకారము చేయుటకు మీరు తేడి పెంబురునుసాదిరి చేయవలసి వచ్చినది. గ్రామములును సమాజములును పట్టుదలతో పనిచేసి ప్రజలయజ్ఞానమును పోగొట్టి దేశభాగ్యదయమునకుతోడ్పడవలసియున్నాడు.

చెన్నపురి బజారు రిపోర్టు

6-వ తేది శనివారము జనవరి 1917.

	రు. అ.
బియ్యము క్రొత్తది	7-4-0
డిబ్బా పాతది 29 ప.	7-10-0
జొన్నలు 24½ ప.	8-8-0
ఫనియాలు బారువ 1-కి	51-0-0
నెయ్యి మణుగు 1-కి	15-0
మిర్చి క్రొత్తది బారువ 1-కి గుంటూరు	66-8-0
డిబ్బా పాతది పరికాయ	104-0-0
సాగాకు	240-0
దూది కొత్తది మార్చి, వాయిదా	230-0
కందులు బస్తా 58 ప.	11-8
నువ్వులు 11 ప.	3-8
ఉలకులు ప- 48బ 1-కి	6-0
చింతపండు బారువ 1-కి	85-0
పసుపు బా. 1 కి	101-0
చక్కెర మ. 1 కి	4-6
బెల్లము ,, 1-కి	2-8
కొబ్బరి మ. 1-కి	6-8
పోకలు మ. 1-కి	16-0-0
ఉప్పు బస్తా 46-8-0-8; 3-10-0 చిల్లరకు ప1-కి1-6-0 0-2-0	
తోళ్లు పా 1-కి 3-0-0; 1-9-0; 1-6-0;	వెల
నీలిమందు మ. 1-కి	110-0
సవరములు 1-కి	15-8-0
డిబ్బా	17-4-0
క్రైయికాసులు	5-0-0
బంగారము	7-0-0
వెండి	90-0-0
గవ్వ మెంటు పత్రములు	83-4-0
సీమపేరుసెనగ బా 1-కి	24-0

గవర్న మెంటు పత్రములు.

1913-16

నూటికి 4 వడ్డీని- (1915-1916)	96 మొదలు 98 వరకు
టర్మిసెలియలోను 4-వడ్డీని (1916-17)	91 మొదలు 92 వరకు
8½ వడ్డీని	75 మొదలు 76 వరకు
8-వడ్డీని (1896-97)	64 మొదలు 65 వరకు

గృహశ్రీయల సంఘమువారినిర్వాహక వర్గము వారు ఈ సాయంకాలము కారై కేలు ప్రభివోయ ధ్యక్షత క్రింద సమావేశమైరి. కార్యక్రమమును నూచించు పత్రమును, సంఘవిబంధనలను సమావేశమున నూచించింపబడినవి. సంఘవిబంధనలను గూర్చి చర్చించుటకు రెండువసంఘము లేవబడినవి. ప్రజల సాహాయ్యమును సానుభూతిని బడయుటకు సీబ్రనరూపమున నొక బహిరంగ సభ జరుపుటకును తీర్మానింపబడినది.

బంగారబాంకి అభ్యక్షుడును, కార్యదర్శియును, బొంబాయి సంఘాధ్యక్షుడును, మరి కొందరును, ఈనెల 3-వ తేదీని సర్దిలియం మేయరుగారితో కలకత్తానగరమునవచ్చి టించిరి. యుద్ధకాణమున ధనము మెనపామేమియాకు పంపబడవలసియుండుట చేతను అందులకు ప్రతిగావచ్చిసామ్యు ఇండియావొరతమువారి చేతికి రాక యిండియాంట్రిగారి కందునుండుటవలన దొరతనమువారు కాన్సిలురిజ్జుల విక్రయమునకుమితి ఏర్పరుపవలసి వచ్చినది మేయరుగారు నుడిచిరి.

యుద్ధానంతరమున వర్తకమార్పు లెట్లున్న జనాను వారి దిగుచుండును మిక్కిలి యున్నతస్థితిలో నుండునటుకు సందియము లేదు, క్రిందటి సంవత్సరము జనవరిమొదలు నెలవైబరు వరకును గల ఈ తొమ్మిది మాసములకును 1,322 843,000 యన్నులు లేక రూ, 212,28,43,000 ల నిలువ గల వర్తకము చేసినది. క్రిందటి సంవత్సర మీకాలమునందు జరిగిన వ్యాపారముకంటె క్రిందటి సంవత్సరమునందలి వ్యాపారములో నూటికి 54½ శంతుల నొప్పున యభివృద్ధి చూపట్టినది!

కావలెను.

15 రూపాయల జీతముతో ఒక సర్వేయరును, 20 రూపాయలతో ఒక ఓవరుసీరును సాలూరు జమిందారికి కాలెను. భత్యము రోజు 1-కి రు. 0-8-0 లును, మైలేజీ రు. 0-1-6 ను ఇయ్యబడును, దరఖాస్తులు సాలూరు దివానుగారికి, సాలూరు అని పంపవలెను.

THE GREAT WAR.

MILLION GERMAN CASUALTIES IN FRANCE.

ARMED MOBS TERRORISE ATHENS.

DOBRUDJA EVACUATED BY RUSSIANS.

[REUTER'S AGENCY.]

AMERICA.

Germany's Peace Terms.

Communicated to President Wilson.

LONDON, January 5.

The impression is growing that Germany has so far climbed down that she has communicated to President Wilson at least the outlines of peace terms, which she originally flatly refused to do. Meanwhile the authorities at Washington maintain absolute secrecy, but Americans are convinced that important developments are progressing under the surface. The chastened mood of the Germans is attributed to the British blockade which is grinding slowly but surely. The spectre of economic ruin, with its inevitable consequences of internal commotion is evidently frightening the German leaders of all parties, although some continue threats of frightfulness. The feeling of fear is increased by the shortage of the harvest of potatoes, Germany's mainstay, which is only twenty million tons as compared with fifty-one million in 1915.

Germany's Peace Terms Communicated to Dr. Wilson.

LONDON, January 5.

The "Kochsche Volkszeitung" says:—Germany's peace terms have already been communicated to President Wilson.

GREAT BRITAIN.

The Premiers' Messages to the Dominions.

On Assumption of Premiership.

LONDON, January 5.

The Colonial Office publishes messages from Mr. Lloyd George on the assumption of his premiership to the Premiers of the Dominions. Mr. Lloyd George says: I send you on behalf of the people of the old country a message to our brothers beyond the seas. There is no altering in our determination that sacrifices that we and you have made and have still to make shall not be in vain and the fight which we are waging together for humanity and civilization shall be fought to a triumphant issue. We realize that we shall need every man who can be put into the field and every pound which rigid public and private economy can provide and every effort which the united people can put forth to help our soldiers and sailors in their heavy task. The splendid contributions to the common cause already made by the Dominions give us sure confidence that their determination is not less and high than ours, and however long the path to final victory may be, we will tread it alongside.

Replies echoing Mr. Lloyd George's sentiments are published from Canada, Australia, New Zealand, South Africa and Newfoundland.

Forthcoming New War Loan.

LONDON, January 5.

The forthcoming new war loan is assured of a very favourable reception not only by financiers but by the public generally. Terms have not yet been announced, but prospectus is expected during the next few days. Sufficient is known however to make it certain that the loan will be highly attractive affording a long dated investment, with a rate of interest highly remunerative. There is a general belief that there will also be other attractions of minor but substantial character. Part of the loan will be issued with dividends free of income tax.

Increase in Wages to Lancashire Workers.

LONDON, January 5.

In accordance with agreement made a few months ago two thousand Lancashire cotton weavers mostly women are receiving five per cent advance in wages while five percent advance previously granted as war bonus has been converted into regular advance.

Indian Trade with France.

Deputation's Investigations.

LONDON, January 5.

Regarding the mission to France of Messrs. Chadwick and Black to investigate the possibilities of development of trade between India and France, the "Times" expresses gratification that Mr. Chamberlain and the Government of India have taken preliminary steps in the direction of giving effect to the policy of promoting Allied trade laid down by the Paris Conference. The paper points out that in some ways the task will be less complex than their investigations in Russia, since much data already exists regarding Indo-French commerce.

The "Times" on General

Barrow's Appointment.

LONDON, January 5.

The "Times" says, General Barrow's appointment to the India Council is unusually interesting in the present circumstances, and fittingly crowns a distinguished career in the Indian army. He has borne the brunt of much heavy and arduous work on the Indian Office, by the employment of Indian troops in so many theatres of war.

Indian Rajas' Presents.

For Red Cross Sales.

LONDON, January 5.

A number of beautiful presents have been received from Rajas for the great Red Cross sale at Christie's at the end of March.

School of Oriental Studies.

The King to Open it.

LONDON, January 5.

The King will open the school of Oriental studies at the end of February. Students classes will begin on the 18th.

"P. M. Gazette" Purchased by Radicals.

LONDON, January 5.

The Radical Sir Henry Dalziel has brought the "Pall Mall Gazette."

The Imperial Conference.

Indian Representation.

LONDON, January 5.

The "Indianman" has collected the opinions of several distinguished Anglo-Indians with regard to Indian representation at the Imperial Conference.

Sir John Hewitt hopes that one of the advisers from India may be an Indian of broad statesmanlike imperial ideas.

Sir George Birdwood says that he altogether supports representation of India by a non-official Indian like Maharaja Sir Pratap Singh as well as by an official European or Indian member.

Colonel Yate, M. P., hopes that one of the official representatives will be specially selected as a personal friend of soldiers who have fought so well, and of chiefs and peoples who, by their contributions, have helped so well to maintain the Imperial cause.

Mr. Lloyd George in Rome.

LONDON, January 5.

It is officially announced that Mr. Lloyd George and Lord Milner, with their official advisers, have arrived in Rome to take part with the French and Italian Governments in exchange of views on the General situation.

Montagu's Silver Report.

LONDON, January 5.

Montagu's report on silver market says:—Market has been unusually inert and visible transactions have been rather small. General enquiries, apart from colour demand, have not been sufficient to affect prices. Shanghai exchange has fallen a half penny. Some silver has been sold on China account and some purchases have been made for Indian Rupees where the stock has been much reduced lately.

Mr. David Robert Lyall has died at Taunton.

The Kitchener Memorial Fund now exceeds four hundred thousand.

GREECE.

Effect of Blockade.

Athens Terrorised by Armed Mob.

LONDON, January 5.

The blockade is pinching Greece. Fights are of daily occurrence outside bakeries, and the stocks of grain and flour are barely sufficient to last to the middle of January. Mutinous reservists are terrorising Athens, refusing to recognise any authority. Even the military party which originally encouraged the reservists has now been obliged to bow to the dictates of what is really an armed mob and the establishment of a Commune like that in Paris in 1871 is possible.

TURKEY.

Turkish Government Denounces.

Treaties of Paris and Berlin.

LONDON, January 3.—A Turkish note to the Central Powers denounces the treaties of Paris and Berlin and

TELEGRAMS.

states that Turkey abandons her subordinate position under the guardianship of the powers and announces the autonomous administration of Lebanon.

AUSTRIA.

Cabinet Crisis in Austro-hungary.

LONDON, January 5.

The "Vossische Zeitung" says, that Emperor Charles summoned Count János Andrássy, the leading opponent of Count István Tisza, to Vienna. The formation of a coalition Cabinet in Hungary is more probable than the immediate resignation of Count István Tisza.

Famine Threatening Austria.

LONDON, January 5.

LONDON, January 4th.—"The Morning Post's Budapest correspondent says that the army within the front is on the point of starving. Famine is threatening a famine unprecedented outside India is to be foreseen." ("C. & M. Gazette.")

AUSTRALIA.

Record Trade Between Japan

and Australia

LONDON, January 5.

SYDNEY.—It is officially announced that trade between Japan and Australia for the first ten months of 1916 was of the value of 80,13,000 sterling constituting a record.

FLOODS.

LONDON, January 5.

BRISBANE.—Flinders river has overflowed and the surrounding country is submerged. Fitzroy river continues to rise and Rockhampton is in danger.

GERMANY.

A Million German Casualties.

LONDON, January 5.

Reuter's correspondent at Field Headquarters says, the British 1916 took 3,02,400 prisoners exclusive of Egypt and East Africa. The French took 70,000 including 20,000 at Verdun and 50,000 at the Somme. The British took 20,000, the Germans 2,400, the Russians 1,00,000, and the Macedonian army 14,100. The corresponding estimates Germany's total casualties in France during 1916 were a million.

Kaiser and Ferdinand.

a Conference.

LONDON, January 5.

AMSTERDAM.—The King of Bulgaria conferred at once with the Kaiser at the German Headquarters on the old instalment.

SEA WAR FARE.

Submarine's Callous Disregard.

LONDON, January 5.

The Admiralty states that besides the cases of the steamers "Kappashenock" and "Westminster" there is a further instance of callous disregard of the lives of non-combatants.

Torpedoing of "North Wales."

LONDON, January 5.

A German wireless on November 2nd reported torpedoing of the ship "North Wales." Nothing has since been heard of the ship beyond a piece of varnished wood marked "North Wales" being found in Selsey Cove and boats being stranded on Cornish coast. It is presumed that the crew took to boats while gates were prevalent and were drowned.

Steamers Sunk.

LONDON, January 4.

The Steamers "Leon" (French), "O di" (Norwegian), "San Leandro" (Spanish), and "Dunrobin" (Greek) and "Aristotle" (Czechoslovak) (Greek) have been sunk.

The Admiralty publishes details of the sinking of the "Irene" showing that 120 men and thirty-three seamen are missing.

ITALIAN FRONT.

The Italian Communique.

LONDON, January 5.

The Italian communique says:—We repulsed violent night attacks between Asiago and Lake Garda, compelling enemy to retire in disorder with heavy losses. We advanced two hundred metres by a sudden successful attack and established our new positions.

FRENCH FRONT.

French Communique

LONDON, January 5.

The French communique says: There was lively reciprocal artillery work at Douaumont and Vaux. Twenty French aeroplanes bombed aerodromes at Matigny, Bannout, Foz and Buzen and railway stations at Rolly, Athres and Vilecourt and cantonments at Roye.

Violent Artillery Duel.

Enemy Aeroplane at Compiègne.

LONDON, January 5.

Last night's French communique says:—There was a fairly violent artillery duel west of the Louvain-Somme-Pys road and in the region of Devaumont and Fepier hill. An enemy aeroplane dropped two bombs on Compiègne. A woman was injured, but no damage done.

TELEGRAMS.

BRITISH FRONT.

Successful British Raids.

LONDON, January 5.

Marshal Sir Douglas Haig, in to-night's communique says:—We successfully raided trenches north-eastward of Arras and twice entered positions in the neighbourhood of Wytschaete. We drove off a party endeavouring to approach us eastward of Armentieres.

AFRICAN FRONT.

The War in East Africa.

British Progress.

LONDON, January 5.

An official communique from East Africa says:—We stormed on Monday strongly entrenched lines in the Mgooni valley southward of the Wungara Hills, inflicting heavy casualties and capturing several guns and prisoners. We pushed the enemy to within seven miles north-west of Kalamawa towards the Rufiji valley. Meanwhile a detached column made a wide detour through difficult trackless country and established itself astride the routes leading southward from the Rufiji valley. Our forces further east are astride the tracks leading southward from the Rufiji delta, where considerable enemy forces are located. The British force eastward of the Lunguabwa are driving a strong detachment towards Mahenga.

BALKAN FRONT.

Successful British Raid.

Naval Activity.

LONDON, January 5.

SALONIKA.—A British official statement says:—We successfully raided the village of Kepri, inflicting casualties and taking prisoners. The Navy bombarded positions at Demetres and Lakovika.

SOUTH EASTERN FRONT.

Russian Evacuation of Dobrudja.

Contents of Granaries Removed.

LONDON, January 5.

With the capture of Macin the defence of Dobrudja is virtually over, the Russians having evacuated the rest of the territory. They had held on to the Macin bridgehead in order to protect Braila on the flank. It has now been whittled down under pressure of reiterated attacks until all that remains to the Russians is a narrow belt of land between the marshes which carries the great highway to the Danube and Braila. But the advance upon Braila has been so effectively retarded that it may safely be assumed that the contents of the great granaries have already been removed out of the enemy's reach.

Fierce Battles.

LONDON, January 5.

A Russian wireless communique says:—We bayoneted many Austrians and took prisoners, the remainder of a reconnoitering party north of Zolotin. We repulsed five strong enemy attacks on the heights south of Sheboukna river and repelled three attacks north of Oltuz river.

Three divisions supported by thirty batteries attacked and pressed us back south of the mouth of the River Buzau. Enemy launched fierce attacks at Vokron eastward of Braila. Stubborn battle lasted the whole day with great enemy losses but enemy in the evening continued as to withdraw to the other bank of the Danube.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI

War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 5.

The following telegram dated the 4th instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Raid and artillery activity took place on the British front. Nothing important occurred on the French front.

The Austrians persistently shelled Gorizia. The Italians kept hostile trenches and lines of communication under artillery fire along the whole front.

The German raiding activity in Galicia was checked by the Russians.

Severe fighting continues in the mountains of Moldavia, the Germans claiming to have made an advance, but the Russians stating that they have beaten back the attacks.

The Russo-Rumanians have fallen back towards Focsoni, which the enemy are approaching. The Russians have also withdrawn closer into the Macin Bridgehead.

Shipping Arrivals and Departures.

Communication by Telegram.

DELHI, January 5.

It is understood that a recent order prohibits the sending of any telegram which contains both the name of any sea-going vessel and its date of arrival or departure. Persons desiring to correspond with friends or shipping agents on such matters will therefore be well advised to do so by post instead of by telegraph, and, if telegrams are necessary, so to word them that they may escape interference from the censorship for infringing the order mentioned.

TELEGRAMS.

CALCUTTA.

Comforts for Troops.

Lady Chelmsford's Letter to the "Times"

CALCUTTA, January 5.

Her Excellency Lady Chelmsford has addressed the following letter to the Editor of the "Times" and will be obliged if insertion can be accorded to it in your columns:—

To

The Editor of the "Times".

SIR,

A number of statements have recently appeared in the Press in England which convey the suggestion that nothing has been done in India in the way of supplying comforts to the troops on active service in Mesopotamia, and that it has been left to recently formed organisations in England to take this matter up. My attention has been drawn, in particular, to a letter dated the 25th of October last addressed to the Times by Sir Edward Ward, Director General of Voluntary Organisations, in which he stated that since his department undertook in June last, the provision of comforts for general introduction in Mesopotamia, he had been in continual and direct communication with the officers at Basra who had been specially appointed to ascertain the needs of the troops for comforts and were responsible for their distribution, and that with the assistance of the associations throughout the country, affiliated under his department, he had been able to comply with their demands.

2. The suggestion that, but for the efforts of voluntary associations in England, welcome though these have been and are, nothing had been or would be done in the way of supplying comforts to the troops in Mesopotamia, does grave injustice to the voluntary work, which has been carried out in India since the commencement of the war. The actual facts, stated as briefly as possible, are as follows:—Early in the autumn of 1914 a comforts fund was started privately in Delhi by Lady Carlyle. This fund rapidly expanded, and shortly afterwards became a regular public organization known as the "Indian Comforts for Troops Fund," with the Commander-in-Chief in India as Patron and Lady Carlyle as the first President, a position in which she was succeeded for a short time by Lady Errington and later by myself. Two other important Comforts Funds were also organized in India almost immediately after the outbreak of the war: Lady Willingdon's Fund in Bombay and Lady Carmichael's Bengal Women's War Fund in Calcutta. In addition to these, numerous smaller organizations came into existence from various dates in 1914 and 1915: at Lahore (Lady O'Dwyer's Fund), at Quetta (Lady Ramsay's Fund), in the Central Provinces (Lady Robertson's Fund), at Ranikhet and Allahabad in the United Provinces, in Kashmir, at Rawalpindi, at Ranchi and Bankipore in the province of Bihar and Orissa, at Manipur, at Maymyo and Rangoon in Burma, in Madras, at Secunderabad and in the Delhi Province. The work of all these organizations and their local branches has been systematically co-ordinated with the Indian Comforts for Troops Fund. Each organization has certain units definitely allotted to its charge, and comforts have been regularly supplied on a scale fixed by the Central Fund. The whole of the executive work of these organizations is performed by ladies. The three main Funds mentioned above despatch comforts for the troops to the value of approximately £10,000 a month. Both British and Indian troops are supplied. Every single unit in Mesopotamia is, and has been from the first, looked after by one or other of these funds.

3. In the initial stages, comforts were supplied to troops serving in every theatre of war. Later on, all Indian troops west of Suez were transferred to the charge of the Home Funds, in particular to the Indian Soldiers Fund Committee presided over by Sir John Hewitt; and for some time past, the work of the Funds in India has been confined almost entirely to the troops serving in Mesopotamia. There, the work of getting the comforts up to the units at the front has necessarily been affected by the difficulties connected with river transport, but the risk of non-delivery has been minimised by sending the greater part of the comforts by post, and in any case, it is from the lack of voluntary effort on the part of the people of India that consignments of comforts have occasionally failed to reach, or been delayed in reaching, the troops for whom they are intended.

4. In addition to these comforts, medical comforts in large quantities have been regularly supplied by the Red Cross Fund. This Fund was started on the 7th August 1914, and up to June last the total amount of gifts of money received at headquarters was over £91,000, while, in addition to these, gifts in kind to the value of approximately £120,000 had been received by the War Gifts Depot, Bombay. The work of the Fund has extended to Mesopotamia, East Africa, Egypt, France, England, India, the Dardanelles and Salonika. It has given contributions to Ladies' Committees in India for the purchase of materials, and salaries to nursing sisters in India and elsewhere. It has been employed in the supply of hospital fittings and comforts not only to war hospitals, but to convalescent depots, hospital ships and trains. The supplies have included motor launches, mobile laboratories, ambulance river flats, stretchers, bandages, chairs, screens, ice-machines, sterilisers, hospital clothing, and comforts of every description.

5. Red Cross work on behalf of the Indian Council is being carried on in practically every station in India. The number of centres varies from time to time, but at the moment there are working bodies, large or small, at 67 centres, under which 310 local Branches are working. At these centres and branches, thousands of ladies, English and Indian, work regularly at making, packing and despatching medical comforts of various kinds.

6. I feel that it is my duty to attempt to remove the entirely erroneous and ungenerous belief that the women of India have failed to take their share in the work of caring for the troops serving overseas. In the few months that I have spent in India, I have seen enough to satisfy me that so far from this being the case, the industry and devotion in connection with voluntary work displayed by the women in India will bear comparison with that displayed in England; and the many grateful letters received from the troops in Mesopotamia show that they fully appreciate what India has done for them and would emphatically repudiate the suggestion that they have been neglected and uncared for.

TELEGRAMS.

Death of a Great Indian Explorer.

CHITTAGONG, January 5.

Rai Bahadur Sarat Chandra Das, C. I. E., the famous Tibetan explorer, died this afternoon at 1.30 P. M. at his residence on Davapahar in Port Carmichael.

Bengal Home Industries.

Meeting of Executive Committee.

A Public Meeting in February.

CALCUTTA, January 5.

A meeting of the Executive Committee of the Bengal Home Industries Association was held this evening at the Government House, Lady Carmichael presiding. The meeting accepted the broad lines on which the draft memorandum and articles of association were drawn up. Two influential sub-committees were appointed, one to consider in detail the articles of association with special reference to notes on the subject submitted by Mr. Justice Woodroff, Mr. J. G. Cumming and Mrs. R. K. Ray, and the other committee to draw up a programme of work. It is also proposed to convene a public meeting early in February to enlist public sympathy and co-operation, announce the programme of work, and invite subscriptions.

BURMA.

Burchell's Appeal Dismissed.

RANGOON, January 5.

In the Chief Court to-day Mr. Justice Ormrod summarily dismissed the appeal of Burchell, an ex-soldier and subsequently of police force, who was sentenced by the western Sub-Divisional Magistrate, Rangoon, to six months rigorous imprisonment on each of three charges of cheating three persons by collecting subscriptions for what he called Lord Kitchener's Relief Fund which never existed.

UNITED PROVINCES.

Magha Mela in Prayaga.

Government Arrangements.

ALLAHABAD, January 5.

Pilgrims have already begun to arrive for the coming Magha Mela in Allahabad. Dr. Sousa, Deputy Sanitary Commissioner, United Provinces, is encamped on the banks of the river to supervise the arrangements. Mr. Wallace will be the Joint Magistrate on special duty in connection with the Mela.

BRIEF TELEGRAMS.

The Postal Express trains conveying the inward foreign mail leaves Bombay to-day at 13-10 hours.

His Excellency the Commander-in-Chief is to pay a visit of inspection to Allahabad on the 11th January.

Mr. Radhakamal Mukerji, M. A. Prem Chand Roychand Student, has been appointed Principal of the Sankar Dharma College, Lahore and has taken over charges of the College.

The Havas war news which the Government used to receive daily at Pondicherry since the beginning of the war has been discontinued from the 1st of January with the view of curtailing expenses.

M. Andre Martineau, son of H. E. the Governor of Pondicherry has recently been awarded with the "Croix de Guerre" for gallant aerial feats in the region of Somme. His name has been specially mentioned in the despatch.

From the letters of the Indian soldiers received on Wednesday last, it transpires that there is a great probability for the whole contingent to return to Pondicherry shortly and to pass three week leave at home.

It is understood that the statement appearing in the press that Mr. K. L. Datta will succeed Mr. J. S. Chakravarti as Financial Secretary and that Mr. Chakravarti will be appointed head of Education Department in Mysore, has no foundation.

LATEST TELEGRAMS.

LONDON, January 6.

Mr. Lloyd George's arrival in Rome came as a big surprise. The French party includes Messrs Briand, Lyautey and Thomas, while General Falmanna represents Russia.

The fact that Rome has been selected for what is likely to be the biggest War Conference has aroused great enthusiasm in Rome, where Mr. Lloyd George is already popular here, and is regarded as tangible proof to the whole world of the absolute accord of the Allies.

WASHINGTON.—The State Department states that President Wilson does not contemplate the issue of another peace note. After a debate lasting three days, the Senate rejected the motion approving Dr. Wilson's note and then adopted a Republican resolution approving merely the President's request for peace terms.

The French communique says there was considerable reciprocal artillery activity on the French front.

LONDON, January 5.

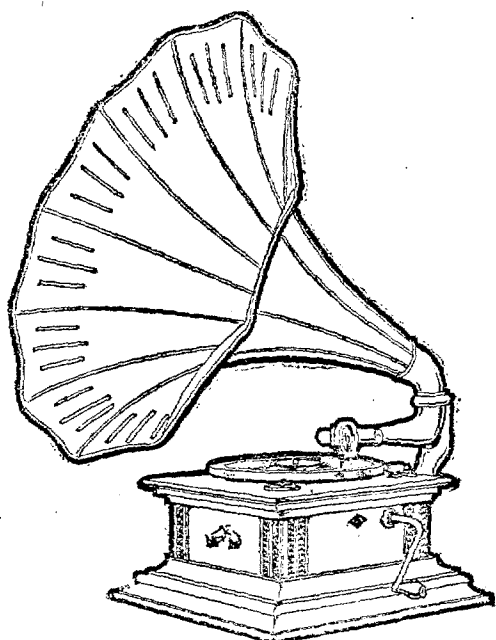
It is reported from Athens that a mangled version of the Entente's note has been published.

The "Times" correspondent at Athens says General Dimas who aspires to be the Greek Enver Pasha has learned from Macedonia that an attack by General Mackensen on Monastir front cannot be developed.

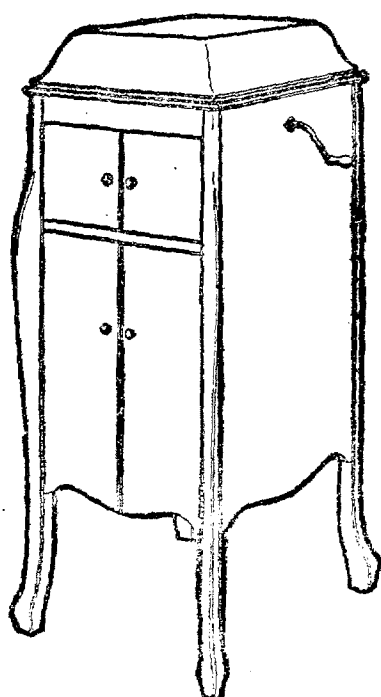
LONDON, January 4th.—The Exchange Telegram Company's Rome correspondent quoting a Swiss paper says.—Germany is preparing a counter reply to the Allies based on more modest conditions which are capable of becoming a step towards peace. ["C. and M. Gazette"]

His Master's Voice

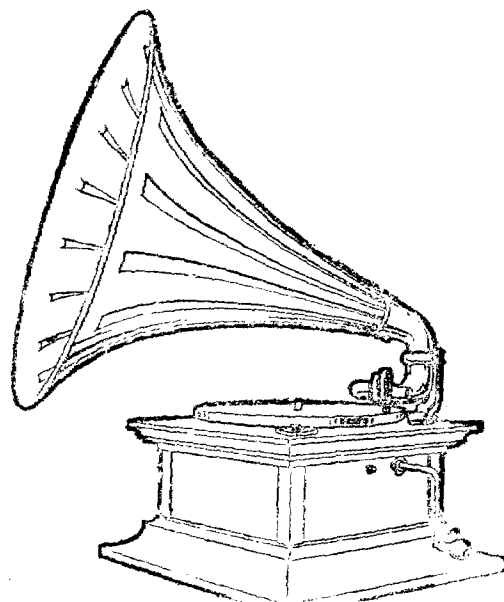
NEW IMPROVED 1916 MODELS.

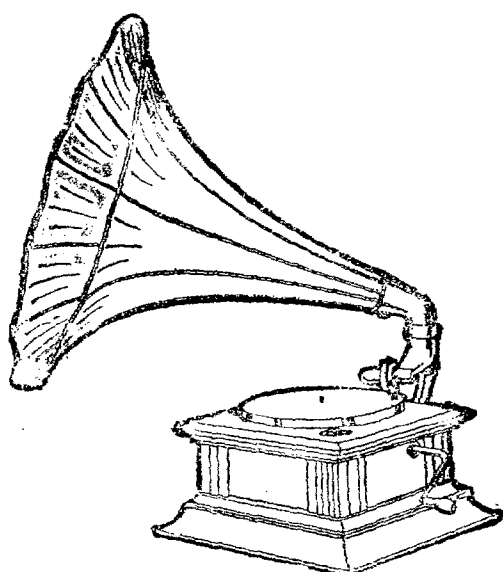
MODEL F.E.O. Rs. 165.

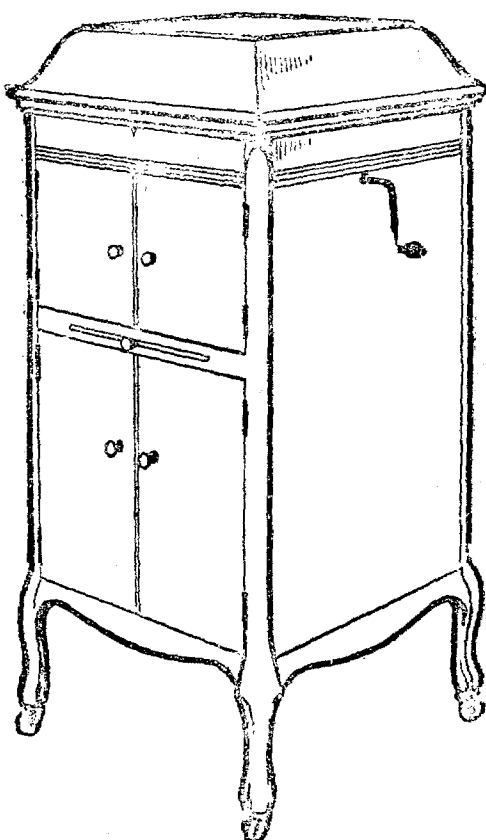
MODEL M.B.M. Rs. 400.

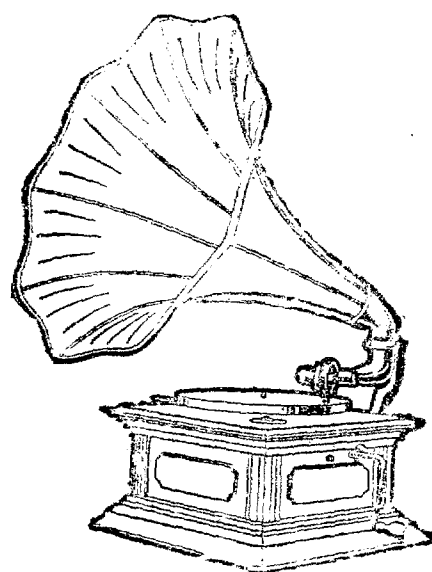
MODEL F.F.M. Rs. 255.

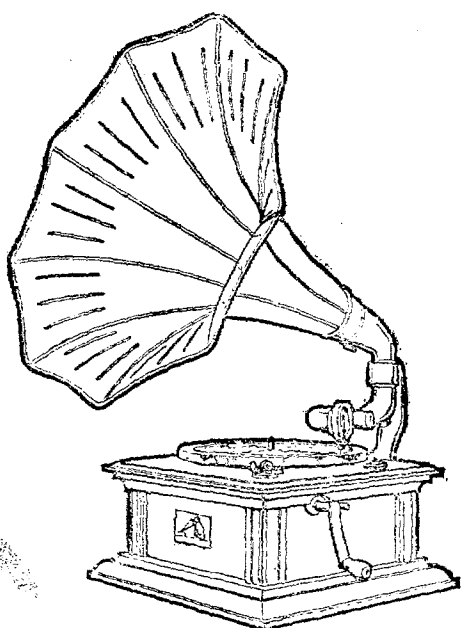
MODEL F.E.M. Rs. 165.

MODEL M.C.M. Rs. 500.

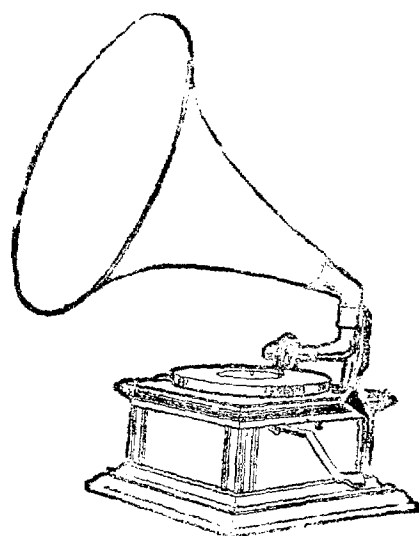

MODEL F.D.O. Rs. 125.

MODEL F.C.M. Rs. 135.

Write for our latest
lists of all Indian
Records.

MODEL F.C.O. Rs. 135.

Sole Agents: SPENCER & CO. LIMITED, MADRAS.

AUTHORISED SUB AGENTS.

T. Raju & Co., Shyali; A. Rungasawmy Moopnar, Kumbakonam; N. R. Naidu & Co., Mannargudi; S. P. Kalimullu Pillai & Sons, Negapatam; S. S. Char & Co., Trichinopoly; V. Muthusamy Chetty & Co., Pudukottah; H. O. L. Marikar, Munnar; The Murugavilas Cycle Co., Madurai; A. P. P. Chettyar, Tuticorin; S. Narayan & Sons, Tinnevely; Mahomed Mustafa, Nagercoil; S. P. Mel & Co., Trivandrum; S. Ramalingam Pillai, Quilon; The Trading Co., Alleppey; Joseph Brothers, Kottayam; S. N. Sundaram Iyer & Sons, Cochin; K. V. K. Rowther & Co., Palghat; Heerji M. & Sons, Cannanore; U. B. Dutt & Co., Calicut; Abdul Rahiman Saheb & Sons, Coimbatore; M. B. Fakeer Mahomed & Co., Cocnoor; Mr. Dinshaw H. Hazary, Ootacamund; Mr. B. V. Namgiri, Salem; B. Sooriah & V. Balasundara Mudaliar, Vellore; A. Krishnaiah & A. J. Ratna Mudaliar & Co., Chittoor; The George Cycle Co., Bellary; Mr. Merwanjee Maneckjee, Guntakal; Rama & Co., Kurnool; Mr. A. Narayanasamy Naidu Garu, Masulipatam; Mr. Merwanjee Maneckjee, Rajahmundry; K. V. Brahmia & Sons, Rajahmundry; Sangit & Co., Cocanada; Nalam Ramalingaiah Garu, Cocanada; M. Venkataramaiah & Sons, Vizagapatam; H. G. Linganna & Sons, Mysore; A. V. & Sons, Karaikudi.

బి. ఈశ్వరప్ప అందు సర్దు, విశాఖపట్నము.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని కవసరమయినచో, ఉక్కు, ఇనుపవాసనములు వంపులు వంపులుగ వంచబడిన లేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకట్టలు ఇంకను నివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన విన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారిలోనే సంగతిగదర్భముల నెలవో నానోచింపవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువ వెలకెక్కించుటలోను గోరి సంపదన వాచిని సహజముగ సరిఫరా చేయుచున్నది గావు పేరు మ్రోగిననాను.

విలాసము:— ది రిలయను ఫౌండ్రీ

సౌత్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్స్ లిమిటెడ్, తిరువెల్పురై నెం 503 రు,

389

మదరాసు.

(వై కాంప్యూటర్ గోడనప్పుడు ఈ పత్రికపేరు కూడ ఎదవారితో గోరుచున్నారు.)

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈమురబ్బాను

సాలామిసిరి కాదని రుజువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా మియ్యబడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. దురభ్యాసమువల్ల బాల్యములోనే ధాతునష్టము కలిగినవారికి వ్యాధియశోశము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈసాలామిసిరి మురబ్బా సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము తొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర కాలము సుఖముగ జీవించును.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బావల్ల ధాతుఫష్టికలుగును, స్వప్నస్థితిము మానును, ధాతువు మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము కలుగును, రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కెర మలవిసర్జన మగును. సాలామిసిరికనుగది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూల్, కాంధహర్ జేశములలో వైరగుచున్నది. ఉక్కడి జనులు

ఈపండును విశేషముగా తినటవలన ననదేశపు 4 గురు మనఃస్థితి బలము అదేశమున ఒకవనిషికి కలదు. వై మురబ్బాను సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప వండులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయోగించిన దానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-8 డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపాషుత్రిక పార్శ్వములో పంపబడును.

15 తులాలు ఉబ్బీవెల రూ. 2-0-0.

తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోస్, బెంగుళూరు సిటీ.

"ఆ మె క కో" యంత్రములు కూడ పెట్టోలుతో నడుపబడును.

ఈ యంత్రము నడపుటను నీప్లివాను అయిన నిమిసములలో నేర్చుకొనగలదు చిన్న యంత్రసహాయము గావలసినవారి కొంకు క్రత్యేకముగా తయారుచేయుపబడినది. పంపులను, రింపపు యంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేర్టీలను, అచ్చుయంత్రములను మొదలగు నానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడపగలగు.

వెల అతీసులభము, పనిచేయుచుట కగు న్యయములును చాల తక్కువ. 1 1/2 మొదలు 6, బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మా నడపటాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. వెలలు, ఇతర విషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా క్లిన్ వ్రాయును.

బెస్ట్ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్,

ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,

327

పోస్టుబాక్సు నెం 63, మదరాసు.

కె బి జోషి అండుకో.

సెకయరీ బిల్డింగు

నెం. 321, హరన్బీ రోడ్డు,

పోర్ట్ బొంబాయి.

పూర్ణముగా సవిన మయినది.

లోడవుక్ ఫోర్సు పంపు.

25 అడుగుల లానునుండి నీళ్లునోడి

అంత ఎత్తునకు వైకలాగును. గంటకు 2000

గాలనులు తోడును. 2 అంగుళములు ము

ఖము. నిష్కర చట్టానుబంధము, నీటిని వైక

కొట్టుటకును జములు ఏర్పాటు చేయవచ్చు

ను. ఒకచోటనుండి మరియొకచోటికి ను

లభ్యముగా తీసికొని పోవవచ్చు యున్నది.

బహు వల్లభ్యతకై ఏక తెగని ధార ప్ర

వహించబడెను. ఒక్క ము వి. పి. పరి

చాను.

డీప్ వెల్ పంపు ఇతర పంపులు కారల

ము నేరి మాకు వ్రాయును.

వెల రూ. 55.

K. B. JOSHI & Co.,

No. 321 Haranby Road, Fort,

BOMBAY

(537)

క్రిత్తిమ్యులైన గోరాలకృష్ణ గోకతేగారి చక్కని

కంకు చిత్రవక్త

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-2-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు.

గ్యాలీస్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని బాగుచేయ గలుగుటకును తరిసియును నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో ఏమే భాగములు ఏయేపనులచేయునో అవి చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిపేరులను యాయంకముల నెల్ల ఆభ్యాసపూర్వకముగా ఈపాఠశాలలో నుండుచున్న వారెవరికి నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి కవర్స్ మెంటు వారిగదర్భంబిలై నేర్చుచున్నది. అంతయును అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసులు ఫిబ్రవరి నెల 1 వ తేదీ నుండి ప్రారంభ మగును. క్లాసులో చేరవలచినవిద్యార్థులు 14 నెల 30 కంటేగి గాని అంతకు ముందుగాని దరఖాస్తును చేసికొనవలయును. పొరుగువారి విద్యార్థులు కోరినచో నికసింపుటకు తోవోసంగ బడును. ఈ క్రింద సమాచారమువారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras

Telegraphic Address:—"GALY" Madras.

నగరములందు. టెటోవర్ స్టాక్ 496

ఇది మాత్రమే గొప్పవానగలది. స్పిరిట్ సలబంధము లేనిది శ్రేష్ఠముగా ముచ్చము మొక్కలతో చేయబడినది. ఒక బొట్టు వస్త్రముయొడ తొలగినచో వదలక యుండును. ఇతర వాసల వలెగాదు. చునోడ్లకమున కలిగించు నది. ఒకవూరి తెప్పించి చూచిన నిజ మున నెగుగ గలదు.

1/2 బొమ్మ బుడ్డి 2-0-0
1 ద్రాము ,, 0-12-0
1/2 ద్రాము ,, 0-8-0

మామొక్కలతోపండు పోయిలో మొక్క శ్రేష్ఠ వస్త్రమును తెలియగోరువారు మా సాంపిల్స్ కు వ్రాయుడు. ధర బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0 సాంపిల్ 0-0-6

ఈ త్రేణులు ఇంగ్లీషుగా వ్రాయవలయును.

ది పర్ఫెక్ట్ పెర్ఫ్యూమరీ కో,

నెం 1, వైఫోనీ, బొంబాయి నెంబు 3.

శారదాంబ
ఇది శ్రీ సృష్టోద్ధియనా వాటకము సంబంధముగానుండు గణమునకు పుస్తకముగా వ్రాసినది. అందరు జరిగి తీసుకలయ్యు. వెల 0-4-0 సాంపిల్స్ నెంబు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 1 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

కట్టిగారి అసాక్షిక

అనేక సంవత్సరములు శ్రమ పడి కనుగొనబడినది. ఇది, డి.యం కోగిమురు నివారణ చేయుటకు అన్ని మైన ముద్రలును, తదితర బాధలను అన్ని కొనుటకు దీనిని సురక్షితముగ సేవింపవచ్చును. అనేకము దీనిని వాడుట యే, దీని సుప్రసిద్ధతను వెల్లడింపవచ్చును.

ధర బుడ్డి 1-కి రు. 1-8-0.

అతిమూత్ర న్యాధి

దా ని ని వా రణ. ప్రస్తుతము కావలసినది, నిర్ణీత గురుత్వము (స్పెసిఫిక్ గ్రావిటీ) తగ్గించి, అతిమూత్రమునాసి, మూత్రమునుండి వెడలు జెలుపు పదార్థమును అణచి వేయు మందు. అంటిగ్ని కోసూరియా చేయుపనినే, ఈమందుచేయగలదు.

50 సంవత్సరముల నుండి, ఈ మందు హిందూ జేశమున జయప్రదముగా నుపయోగింప బడుచున్నది.

ధర బుడ్డి 1-కి రు. 4-8-0.

జేముగారి బగ్ కిట్

(నల్లి సంచారి శి) ఈమందు నల్లులను నాశనము చేయగలదు. నల్లులచేయ బాక్కులగును, చేరుటకు వీలయిన కంటలలోను, ఈమందు వేసినయెడల, నల్లు లన్నియు నాశనముకాగలవు. హిందూ జేశ వాసులకు జేము బగ్ కిట్ చాల ఉపయోగకారి.

ధర బుడ్డి 1-కి రు. 0-12-0

W. E. SMITH & Co.,
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

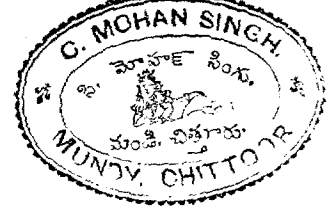
డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండు కో.,
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీపత్రిక వేరు నుదాహరించ గోరెదము

368

పాతేట్ డయిరీ యినాం

రబ్బరుస్టాంపులు విభాగంలో గాని ఏమిడిరిగాని ధర రు. 2-0-0. 1917 వ సంవత్సరం జనవరి నెల 31 వ తేదీలోపల రబ్బరుస్టాంపు అడ్డం చేయువారికి తైకనిన డైరీయినాం. 1917 వ సంవత్సరం క్యాలండరు కలయువారు అర్హజాసోప్రజ్ఞాంపు పంపలేదు. పూర్వాశ్చర్యం వ్రాసి తెప్పించుకోవచ్చును.

పి. యాక్. సింహం అందు కోరి

119. ఆరియన్ పబ్లికేషన్స్, నరదాసు.

ఉచితము! ఉచితము!!
మానవ గడియారము
దానిని బాగుచేయుట ఏలాగు?
144 పుటలుగల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన మానవ గడియారమును రిచేరుచేయుటకు సేర్వకొన వచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలాబిళ్ళు లేదు.
రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
20, చీనాబజారురోడ్, మదరాసు.

అందమైన 1917 క్యాలండరు

సుందరమైన నూతన సంవత్సరపు క్యాలండరు.
జనవరి 31-తేదీలోపు నొకసారిగ నాలుగు రూ॥ల విలువగల మామందుల గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

పోస్టుఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఒక క్యాలండరు వెల వి. పి. సహా 0-4-0, 2-కి 0-7-0, 3-కి 0-9-0, 6-కి 1-0-0, 12-కి 1-12-0.
యొద్దముకలన క్యాలండరులు కొద్దిప్రతులు ముద్రింపబడినవి. దరఖాస్తులు వెంటనే పంపుకోవలయును.

తామరతైలము.	పండ్లపొడి.	మోహినీతైలము.
డబ్బీ 1-కి 0-4-0.	డబ్బీ 1-కి 0-2-0.	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము
చక్కని డబ్బీకో రు. 0-8-0; డబ్బీకో 1-కి రు. 5-0-0
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేకచోట్లలో విక్రయింపబడును.

అమృతాంజనం డిపో,
119, ప్రెస్ రోడ్డు, బొంబాయి. 6, తంబు శెట్టి రోడ్, మద్రాసు

కుంకుమ పువ్వు

పువ్వు కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపుడు. కరస్పాక్ డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21, హమ్మంపేథి, బొంబాయి.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆంగ్లమును శాస్త్రమునుబహుమతము స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆంగ్లసూర్యమును కలుగజేసి తరీరసాభ్యును దృఢగాఢమును అనుభూయించి ఇంగ్లీషును, ఈ పుస్తకము ఇతరులుగా నీయబడును. పోస్టు వాటి యు మేమే భరించుకొనెదము. వెంటనే వ్రాసినందుకు
219 వైద్యశాస్త్ర మిశ్రేణిక కోమలమది.
అత్యంత విగ్రహ భావధారలను 156, వ్రాస్తే, రుద్రాచలము

పోర్టు ట్యూరింగు మోటారు బండి. (572)

5 గురు కూర్చుండుటకు తగినబండి. రు. 2850

హుడ్డకప్పడ్లు, ముందు ఎలక్ట్రిక్ లైట్లు, స్టియోరింగ్ కోమ్ము, గాలితెర, ఇతర పనులు అన్నియు గలవు.

పోర్టు ట్యూరింగు మోటారు బండి; ఏలన, ఎవరికై వన ఎక్కడున్నాను, స్థితియందున్నాను, నక్కడ చనిపోయెను. ప్రశ్నములకు సమాధులు ఇచ్చుటకు బాగుల పోయారు చేయుట అనేకవిధముల పనివారిద్రచే తయారుచేయబడినది. అది మిక్కిలి గట్టచున్నది. తెలిక అది మిక్కిలి సులభమును తిక్కుకలో తిక్కుచున్నది.

అన్నిటికీ మిక్కిలి ప్రశస్తములయిన సామాన్యములను, వాటిని, వెనాడియు ఉత్కృష్టములను, పోర్టు ట్యూరింగు, మిగుల ప్రపంచమునంతటను పనిచేయుచున్న మోటారుకారు ఇదియే. పోర్టుకారు స్వంతదారులకు ప్రయాణమును సంతోషముగలిగించు కారు ఇదే. ఏదేశమున ప్రయాణము చేసినను చేయుదురుగాక పోర్టును కొనుడు. ఇప్పుడే కొనుడు. రు. 2850 - పెద్దస్థితురు మోటారుకారులతో ఇప్పుడే వచ్చినది. మీకు వలయుకారులకు ఇప్పుడే అర్హుల వ్రాయించుడు. తమను ఆకాశంకము కలుగగలదు. వ్రాయనప్పుడు ఈ పత్రిక వేరు నుదాహరించుడు.

Oakes & Co., Ltd, Madras. ఓక్స్ అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, మదరాసు.